...оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана

№ 252 (13568)
1971 оной октябриин 24, воскресени

Сэн 2 мүнгэн

...эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

ОКТЯБРИИН ХУБИСХАЛАЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ 54

Советскэ Союзай ажалшад! Ажалай бүтээсэе саг үргэлжэ дээшэлүүлэгты! Ажалай ба эд зөөриин эгээн бага гаргашатайгаар гүрэнэй түсэбүүдые дүүргэхын түлөө тэмсэгты, алмалтын гуримые наринаар сахигты, хүдэлмэриин сагай минута бүхэниие бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэгты!
(КПСС-эй ЦК-гай Уряануудһаа).

...ТАН НАМАРАЙ ҺАЙНДЭР

...ушка тэнгээр «Дружба» колхозой механизаторнууд тараа хуряалгын... Үнгэргэжэ амаралтын ...дээ алтан намарай һайндэр ...дэжэ, энэ халуун хаһа... һайнаар хүдэлмэрилһэн ...тараашад, комбайнернууд ...комбайнернууд түрүү һууриие эзэлһэн байна. Эдэнэй ...тараа хурааха үгэмөөр.

...тор Дашижап Тапхаевич ...өө табан жэлэй түрүү ...тараа хуряалгада онсо ...байна. Дашижап Тапхаевич комбайн жолоодожо, 1006 гектарай тараа унагаагаан байна. Энэнь ажахы соогоо эгээл ехэ ажмалта болоно. Дашижап Тапхаевич хорёод жэлэй туршада түрэл колхоздоо булад хүлэг жолоодоһон хүн юм. Ямаршье ажал хэхэдээ Дашижап Тапхаевич тэрэнэй һайнаар бүтээдэг заншалтай.

Мүн эндэхи дүй дүршал ехэтэй комбайнер Базар Нимитович Цыдыпов 341 гектарай тараа хадажа, 5533 центнер ороохо суглуулжа абаба.

Колхознигуудай бүхэсоюзна III съездын делегат Доржо Цыреторович Улаханов 318 гектар тараа комбайнаар сэхэ хуряажа, 5278 центнер ороохо суглуулба.

Энэ жэлэй тараа хадалгада залуу механизаторнууд Виктор Цыдыпов, Цырен Гумпылов болон бусад һайнаар хүдэлжэ, магтаалда хүртэһэн байна. Эсэгэнэрэйнгээ хэжэ байһан ажалые нэрэтэй солотойгоор саашань үргэлжэлүүлжэ хэрэг нүхэдэй гарта байна ха юм.

Мүн автомашинын жолоошодой дундаһаа дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүн энда гаргагдаа. Хэрэгһээ 12287 центнер ороохо шэрэжэ жолоошон Изосим Назимов илажа гараба. Жолоошод Владимир Шиханов, Алексей Бузин, Доржи Дамбаев болон бусадай ажал үндэрөөр сэгнэгдэһэн байна.

А. СУРМАЧ.

Хиагтын аймаг.

Федор Лефанович Шилин «Сельхозтехникын» Оронгын нэгэдэлдэ электро-түхеэрэлгэнүүдые заһабарилдаг слесарьяар хүдэлдэг юм. Агуу Октябриин хубисхалай хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысоондэ тэрэ түрүү һуури эзэлжэ ябана.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

СҮҮДХЭДЭЭ—800 КИЛОМЕТРТЭ

...ажахыда шухала ...ашаа сэг болзор ...тула Зүүн ...түмэр замай ...отделениин ...колонных хү... ехэ оролдолго гаргана. Машинистнүүд, бэшэшье хүдэлмэришэд үсхэл гаргажа, эмхитэйгээр хүдэлнэд. Байгша оной 9 һара соо ашаа шэрэхэ даабари 5 процентээр үлүүлэн дүүргэдээ. Электровозуудые жолоодогдог машинистнүүд А. Енцев, Ю. Ожигов, К. Еремеев гэгшэд локомотивуудаар сүүдхэ соо 700—800 модоной зайда ашаа шэ...

В. АСТРАХАНЦЕВ.

...малай эдихэ үбһэ тэжээл элбэ...дэжэ гадна, дал, хашаа, ...хэшээнгүйгөөр заһабарилха, ...хэлээд, малшадай байха ...түхеэрхэ, сагаадаха, түлеэ зэ... хэрэгтэр бүхы хэрэгтэй ...үдааргүй бэлдэхэ шаардаһан ...түүртэ, отардай үбэлжэлгэ эм...һайнаар үнгэргэдэхэ байна ха юм. ...малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэл ...гэд, хожом хэгдэхэ гэжэ ор...боожо ахал байхагүй.

...тимэйһэ малайнгаа үбэлжэлгэ...гэрэ нарин һайнаар бэлдэгээ ...шалгажа үзэхээ манай бригада Загарайн аймагай Карл ...нэрэмжэтэ колхозой гүүртэ, ...ябажа хараа.

...тосхоной һаалиин нэгэ...бухыдөө 171 үнеэн үбэ...Байрань хуушаншье һаа, тэ...хэрэгтэй заһабари гол түлэб ...Мүнөө малда үбһэ тэжээл хэ...хобто, кормушканууд ...дэхэ байна. Улаан булан, һү ...абадаг таһалгань, мүн һаали...столово-кухнинь досоо...сагаадаганхай, ханаарнь шэнэ ...малшадай социалис үйлга...харагдана.

...фермийхид бури октябрь һарын ...дулаан байрадань оруул...үдэрынь адуулхынгаа хажуу...үглөөнинь тэдэндэ талха ...айл, гидролизно аргаар бүй...һолоомо эдиүүдэг болоо ...түхэл рационоор мал...уулдэ.

...бэшэ ургасан боложо ...тимэйһэ малаай үбэлжэлгэнэй ...хэхэ туршадашье хэмжээгээр ...мэдээ.

...арбан һарада үнеэн бүрһөө... ...хүнү һааагаад, аймаг, ажа... ...социалис мүрысөөнэй эрхим... ...гуурта зорилготой. ...шуурга хүргэхэ зорилготой. ...таха гээ жэлэй һүүн ...бургоо багсалагдахын ...тэжээлэй бүй... ...хүдэлжэ байна.

...фермэдэ 200 үнеэдэй байрые барингаханай. ...шэнэ байра бариганахай. ...үнеэдые машинаар ...хэ. ...бэлэдхэл, үбһэ тэ... жэлэй зөөхэ, хубаарилжа үгэхэ онһоон түхеэрэлгэнүүд тодхогдоно байнхай. Энэ жэлдэ тэрэ шэнэ байрадаа орожо үшөөл шадахагүй, хуушан хашаадаал үбэлжэхэмнай гэхэ. Тимэйһэ байраяа заһабарилаа, дулаалаабди,— гэжэ фермые даагша Д.-Х. Максарова хөөрэнэ.

Эндэһээ саашаа Дархита тосхондо байдаг колхозой хэрдохи фермэдэ ерэбди. Нүгөөдэ фермынхидэ орходоо эндэ тад ондоо байдал үзэгдэбэ. Малайнь хашаа, байра хүсэд заһабарилагдаагүй, гурбан дархашуул үнеэдэй байрын дороху шалын дэдхэхээр модо һэльбэжэ, үмхирһэн, хуушарһаниь шэнэлжэ байба. Тимэйһэ мүнөөдэ үнеэдынь һүниндөө газаа, задагай хорёо соо холодог юм хаш. Малай тэжээл бүйлүүлхэ цехынь хүдэлжэ үшөө эхилээгүй, хэрэгэтэйһэн талха тарһанай зүйл, һолоомые эхэ амһарта соо худхадаг хоёр онһоон түхеэрэлгэнь баһал хүдэлнэгүй.

— Эдэ бүгэдые ойрын сагта заһажа бэлэн болгохобди,— гэжэ фермые даагша Т. Аглоткин комплексно бригадын бригадир Ю. Рогозинский хоёр найдуулна.

Хэрбээ эдэ дутагдалнуудые усадхаха хэмжээ түргэнөөр абаагүй һаань, ингэжэ түрүүшын ольбон хүйтэнэй болоходо, малшад, һаалишадта бэрхэтэй байдал тохёолдохол.

Тэрэшэлэн энэ фермэдэ тугалнуудайнь байра уйтан, досоохи хуушан шэбхэншье үшөө арилгагдаагүй. Байрын уйтан, муухаа боложо, нёдондо үбэлдөө эндэ хэдэн тугалынь гарзалһан байна. Мүнөөшье олохон тугалынь үлбэр түрахай, зариманинь бужууташанхай. Эдэ 50 гаран тугалнуудые уужам һайн байрада оруулжа, харууһа, тэжээльень һайжаруулаагүй һаа, үбэлдөө баһал гарзалжа эхилэхэнь ойро бэшэ.

Дардан-Хүл гэжэ газарта ахалагша хонишод Пунсэг Цыбгуев, Валентина Дабаева гэгшэдэй отарын хонид үбэлжэхэ юм. Эдэнэр мүнөө хүрэтэр хонидойнгоо хашаа, хорёое үшөө заһабарилжа эхилээгүй, досоохи хуушан шэбхыень сэбэрлээгүй. Хонишодой өөһэдынь байдаг гэрнүүд баһал заһагдаа, дулаалагдахаар болоһон.

Дабаевагай заһабари хэгдэжэ, дулаалагдаа ...

МАЛАЙ ҮБЭЛЖЭЛГЭДЭ БЭЛЭДХЭЛ ШАЛГАНАБДИ

ДУТУУ ДУНДАНЬ ҮШӨӨЛ ОЛОН

— Хонидойнгоо хашаагай хана хаяае өөрөө шабхашье эхилхэ байгааб, тэрд гансаардаа наб. Ондоо хүнэй үгы дээрэһээ хонидоо өөрөө адуулжа гарана ха юмбиб, хаанаашье хүрэнэгүйб,— гэжэ Валентина Дабаева хэлэнэ.

Эндэһээ холо бэшэхэнэ малшан Дампил Эрдышеев зуу шахуу ялаа буруунуудые хаража байдаг. Үхэрэйнь хашаа баһал задагайшаг, дэрэхи һолоомо үхэлээгүй, досоохи хуушан шэбхэ баһал шалтань муудажа, шэнэлхээр болошоо. Нёдондо жэлэйнь шэбхэ сэбэрлэгдээгүй, метр хахад зузаан болошонхой харагдана. Малшанай өөрынь байдаг гэр соо ороходо, ехэл бирагүй. Пешэшнинь өөрөө түлигдэдэггүй, утаа хаядаг аад, гэр соонь хүү тортог болошонхой. Зайн галаинь гэрэл баһал өөрөө носодоггүй юм хаш. Гэр соонь хүнэй унтаха оронше үгы.

— Үбэлжөөндөө һаял буугаабди. Юумэмнай үшөөл задагай зайдан байна. Гэр байрыешь заһуулахаа дархашуулые һаяар эльгээжэ гэжэ бригадирай хэлэ һэн. Тэзд тэдэнь ерэнэгүй даа. Ингэжээр байтарнай хүйтэрэхэ, бүрил бэрхэтэй саг болохонь дабза,— гэжэ нүхэр Дампилов һанаата болоно.

Хэрэ гэжэ газарта колхозой түрүү хонишон Ханда Цырендоржиевагай дааадаг эхэ хонидой отарын үбэлэй буусада хүрөөбди. Бүхы юумэнь харахада, ёһотойл бухэрир бэрхэ эзэнэй байра байдал гэжэ мэдэгдэнэ. Намарай урин дулаанда һамбаашалан, хашаагайнгаа ханые хуу тойруулжа шабхадаршанхай, хүнһанаг хорёонь дарагар. Хүйтэрөө һаань, хонидтоо эдиүүлхэ үбһэ, һолоомошье газаагаа зөөжэ абанхай.

Эдэ бүгэдэһөө ямар тобшолол хэхэб гэхэдэ, Загарайн аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой олонхи гүүртэ, отарнуудай малайнгаа үбэлжэлгэдэ юрэнхы дээрээ муу бэшээр бэлдэжэ байһаншье, ааратлай түргэн усадхахаар элдэб дутагдалнууд үшөөл олон гэжэ шалгалта дээрэһээ элирбэ. Хэрбээ тэдэниие хаһа сагтань усадхажа, заһажа абаагүй һаа, эдэ жэжэ дутагдалнуудынь һүүлдэ һүүлдэ малайнь үбэлжэлгэдэ горитойхон түбэг татажа болохо бэшүү.

Тиимэһээ шалгалтада хабаадагшад элирүүлэгдэһэн дутуу дунданууд тушаа колхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэдтэй хамта зүбшэн хэлсэжэ, тэрэниие ямар болзор соо, хайшан гээд түргэн усадхахаб гэжэ тодорхой хэмжээ хараалһан байна.

Ерэхэ үбэлжэлгые эрхим һайнаар үнгэргэхэ, адууһа малһаа түл олоор абажа, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлхэ, мяха, һү ехээр абаха арга боломжо энэ колхоздо гүйсэд бии. Байгша ондо энэ дэхид хамта 15 мянган центнер гэхэ гү, али нёдондонойхиноо дүрбэ мянган центнераар ехэ үбһэ абаа. 2500 тонно силос дараха түсэбтэй аад, 4100 тонно шэмэтэ тэжээл бэлэдхэбэ. Мүн һолоомон, зелёнкошье урдинхиһаа ехэ абтанхай. Эгээл тиимэһээ үбэлжэлгын түрүүшын үдэрнүүдтэ тохёолдоһон жэжэ дутагдалнуудые дары түргэн усадхаха гэшэ гол шухала болоно.

Шалгалтада хабаадагшад:

З. РУДАКОВА,
Загарайн аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин главна зоотехник.

Н. ОЧИРОВ,
аймагай арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ.

М. НАМЖИЛОВ,
манай тусхай корр.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

СССР-эй Верховно Соведые зарлаха тухай

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, ингэжэ тогтообо: Совет Социалис Республиканuудай Союзай наймадахи зарлалай Верховно Соведэй гурбадахи сессиие 1971 оной ноябриин 24-дэ Москва хотодо зарлаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Н. ПОДГОРНЫЙ.**

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **М. ГЕОРГАДЗЕ.**

1971 оной октябриин 22.
Москва, Кремль.

А. Н. КОСЫГИН МОНРЕАЛЬДА

МОНРЕАЛЬ. (ТАСС). СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин октябриин 22-то Оттаваһаа Монреаль ерэбэ.

Монреаль хотын муниципалитет А. Н. Косыгинай хүндэлэлдэ сайлалга хэбэ. Хотын мэр Жан Драпо, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ, А. Н. Косыгин хүндэтэ үгэнүүд хэлэжэ, хани ёһоор үгэ андалдаа.

Удаань А. Н. Косыгин «Ферме уити» гэжэ ашаалалгын баазаа ошоо, Монреалиин далайн порт хараа. Монреаль ерээд байһан «Кировск» гэжэ совет наймаанай онгосын моряагуудтай А. Н. Косыгин халуунаар хөөрэлдөө.

Удэшэнинь Квебек провинциин премьер-министр Р. Бурасса гэгшэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын хүндэлэлдэ сайлалга хээ. Сайлалга дээрэ үгэ хэлэһэн Р. Бурасса совет арадта халуун амаршалга дамжуулаа, амжалта, зол жаргал хүсөө. Советскэ Союз Канада хоёрой баталһан хани харилсаан тухай хэлсээе үндэрөөр сэгнэжэ байһанаа элирхэйлхэ зуураа, совет арадай һалбаран хүгжэхын түлөө хундага үргөө.

Харюугай үгэ хэлэһэн А. Н. Косыгин оронуудай хоорондын харилсаанда нэгэ арадай нүгөө арадта этигэл найдалтайгаар хандалга гол шухала удха шанартай гээд тэмдэглэбэ. Премьер-министр П. Э. Трюдотой хэлэн хөөрэлдөөнүүдтэй, Квебегтэ болоһон уулзалганууд хоёр оронойх, арадуудаймнай бэе бэедэ этигэл найдабари саашадаа улам бүри хүгжэхэ гэһэн һанал бэхижүүлнэ гэжэ А. Н. Косыгин хэлээ. Эрдэм наука, соёл культура болон бусад һалбаринуудта манай харилсаа холбоонууд саашадаа хүгжэхэ гэжэ найдана байнабди. Канадын арадай һалбаран хүгжэхын түлөө, тэрэнэй амжалтын түлөө А. Н. Косыгин хундага үргөө.

МОНРЕАЛЬ. (ТАСС). СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин «Атко лимитед» компаниин Монреалиин оршондохи гэр барилгын комбинат ошожо хараба.

«Атко лимитед» компаниин хүдэлмэришэд хүндэтэ совет айлшанаа халуунаар уутан амаршалаа. Компаниин президент Р. Д. Саусерн гэгшэ халуун амаршалга, амжалта түйлахыг үнэн зүрхэнэйнь хүсэлые совет арадта дамжуулыень А. Н. Косыгинние гуйгаа.

А. Н. Косыгин, тэрээнтэй сут ябаһан хүнүүд октябриин 22-то Ванкувер ниидэн ошоо.

ФКП-гэй ПОЛИТБЮРОГОЙ МЭДҮҮЛГЭ

ПАРИЖ. (ТАСС). «Советскэ Союзай Коммунис партиин ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневые Франци уттан абахаа байһанаа байна» гэжэ эндэ тунхаглагдаһан Францин Коммунис партиин Политбюрогой мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

Албанай хэрэгээр энэ айлшалалга франко-совет хоёр талын харилсаа холбоое һайжаруулгада ехэ нүлөө үзүүлхэ ёһотой. Экономическа, эрдэм наукын, техникын, соёл культурын, политикын талаар харилсаа холбоонойсаашадаа һайжаралга хүлеэгдэнэ. Тэрэшэлэн уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулгада, Европын аюулгүйн хэрэгтэшье нүлөө үзүүлхэ бэзэ гэжэ найдаганба.

Оронойнгоо национальна угзорилгонуудта халуунаар хандадаг, эб найрамдалай хэрэгэй түлөө тэмсэдэг бүхы ажалшад, францууд эрэ болон эхэнэр хүн зондо хандажа, франко-совет хани барисаае, эб найрамдалай хэрэгые дэмжэхэень, Л. И. Брежневэй албанай хэрэгээр ерэлгэдэ дашарамдуулан, үнгэргэгдэхэ элониитын манифестацинуудта хабаадахыень ФКП-гэй Политбюро уряална.

МОНГОЛОЙ РЕВСОМОЛОЙ 50 ЖЭЛЭЙ ОЙ

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). Монголой залуушуулай революционно союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе МНР-эй ажалшад тэмдэглэжэ байна. Энэ гайхамшагта ойдо зорюулагдаһан баярай суглаан Арадай Ехэ Хуралай байшан соо октябриин 22-дэ болобо.

МНРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Ю. Цеденбал Монголой Арадай Революционно партиин Центральна Комитедэй Монголой залуушуулай революционно союзда элгээһэн амар шалгын бэшэг уншаба.

МНРП-гэй ЦК-гай дурасхаалай Улаан туг ревсомолдо барюулагдаба.

МНР-эй Арадай Ехэ Хуралай Президиумэй Түрүүлэгшэ Ж. Самбу Сүхэ-Баатарай орден ревсомолой тугта хүубэ. Арадай революциин түйлалтануудые хамгаалха хэрэгтэ, социалис общество байгуулалгада, үдэжэ ябаа үетэнние коммунис ёһоор хүмүүжүүлэгдэ онсо габьяатай байһанайнгаа түлөө энэ табадахи орден хайрада ревсомол хүртөө.

Ленинскэ комсомолой 28 миллион гэшүүдэй, бүхы совет залуушуулай үмэнһөө Монголой ревсомолые ВЛКСМ-эй ЦК-гай секретарь В. С. Ярошевец амаршалаа. Нэрьемэ алтаа тащалган доро В. С. Ярошевец ревсомолой түлөөлэгшэдтэ дурасхаалай туг, ВЛКСМ-эй ЦК-гай амаршалгын бэшэг барюулба.

Монголой ревсомолые хилын саанаһаа ерэһэн бусад айлшад халуунаар амаршалаа.

НЬЮ-ЙОРКДО ХАРАТА ААША ГАРГАГДАБА

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). ООН-ой дэргэдэхи СССР-эй түлөөлэлгэтэ эмхидэ эсэргүүгээр хэгдэһэн харата аашаһаа дулдыдажа, ООН-ой Генеральна Ассамблейн октябриин 22-ой заседани һаатуулагдаа.

Сессиин делегадуудай үмэнэ ООН-до байдаг СССР-эй са үргэлжын түлөөлэгшэ Я. А. Малик үгэ хэлэхэ зуураа, совет миссиин байшангай буудулһан тухай мэдээсэ.

11-дэхи дабхарта үхибүүдэй наадажа байһан байрын гэрэй гэрэлтэй сонхые шагаажа, дурамбайтай автомат тухэлэй буугаар октябриин 20-ной үдэшэ дүрбэ дахин буудаа.

Сионис үзэл баримталагшадай, мүн бусад харата этэгэд дүүдэй зүгһөө СССР-тэ эсэргүү хэгдэжэ байгаа харата мууха... ябуулгануудые хориохо, эрид шууд усадхаха талаар американ засагарихадай таарамжатай хэмжээ үдаан саг соо абаагүй байһан дээрэһээ уламжалан, нимэрхүү алхамуудай хэгдэхэ арга боломжо олдоо гэжэ совет түлөөлэгшэ тэмдэглээ.

Энэ харата ааша...тай дашарамдуулан совет түлөөлэлгэтэ эмхи ООН-ой дэргэдэхи США-гай миссидэ эрид шууд буруушаалгын нота эльгээбэ. Харата аашые гаргагшадые олохо барихаа тэдэниие тон хатуугаар хэшээхэ, тэрэшэлэн Нью-Йоркдо ажаһуудаг совет эрхэтэдэй аюулгүйе хангаха талаар шухала хэмжээнүүдые абаха түргэн эрилтэ тэрэ нотоо соонь табигдаа.

Ассамблейн сесси дээрэ үгэ хэлэһэн Болгарииин, Кубын, Сириин, Саудовска Аравиин болон бусад орон гүрэнүүдэй түлөөлэгшэд сионис ёһоной үзэл баримталагшадай аашануудые дурада гутаһанаа, совет түлөөлэлгэтэ эмхидэ эсэргүү харата аашануудые болюулха тухай эрилтэ табижа байһанаа элирхэйлээ.

Совет түлөөлэлгэтэ эмхидэ эсэргүү энэ дээрмэдэхэ хареусалгагүй аашые эрид шууд буруушаажа байһан тухайгаа ООН-ой Генеральна секретарь У. Тан тусхай мэдүүлгэ хээ.

ООН-до байдаг США-гай са үргэлжын түлөөлэгшэ Дж. Буш пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа, харгис этэгэдүүд энэ бандит аашые хээ гэжэ байһанаа мэдүүлбэ. Энэ бандит ёһоной ааша тон нарин нягтаар мүрдэгдэхэ гэжэ тэрэ хэлээ.

Совет миссиие буудаһантай дашарамдуулан, «Еврейнүүдые хамгаалха лигын» 18 наһатай гэшүүнэй баригдажа хаагдаһан тухай Нью-Йоркын полици эндэ соносхоо.

ГҮРЭНЭЙ ДЕПАРТАМЕНТЫН ТҮЛӨӨЛЭГШЫН МЭДҮҮЛГЭ

ВАШИНГТОН. (ТАСС). ООН-ой дэргэдэхи СССР-эй түлөөлэлгэтэ эмхидэ эсэргүү хэгдэһэн харата аашатай дашарамдуулан, гүрэнэй департаментын түлөөлэгшэ Ч. Брэй гэгшэ «энэ ямаршье үдхагүй, бандит ёһоной аашые США-гай правительство буруушаана» гэжэ пресс-конференци дээрэ мэдүүлээ. Шагналха байһанаа тусхайта ёһоор мэдүүлээ бэшэ. Энэ хүнүүдые баригдажа шүүгдэхэ абахабди» гэжэ совет посольствын үмэнэ найдуулааб...

...РАН ЗОХЁОЛШОД— ...АНАЙ АЙЛШАД

...республикын залуу ...долоодохи конференциин ...хүгжэһэн һүүлээр ...газетын редакциин ...уулзалга болобо.

...аймагуудай ...Усть-Ордын национальна округай ...залуу ...айлшад редакциин ...уулзаба.

...хүдэлмэрилэгшэд ...гэж зорилгонууд ...хөөрэхэ ...адаха дээрэ ...туһалжа, үр... ...оройн ажал, ...баатар ажал, ...тэдэнэй байр, ...гүнзэгэйгөөр ...хэрэг, статья, ...репортаж ...зорилготой.

...Ажалай Герой, ...уран зохеол... ...Номтоев ...декабрь һарада тэм...«Буряад ...50 жэлэй ойе ...лэ Буряад ...гара... даг большевик хэблэлэй хүгжэхэ хэрэгтэ газетын зүүдэһэн айхабтар ехэ үүргэ тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ, сурглааабуряаданье һонирхуулба.

Агын литературна нэгэдэлэй хүтэлбэрилэгшэ, уран зохёолшо Арсалан Жамбалон, Эрхүүгэй областиин Усть-Ордын литературна нэгэдэлэй хүтэлбэрилэгшэ Семен Елаев, Түнхэнэй аймагай «Саянай самаряан» гэһэн литературна нэгэдэлэй хүтэлбэрилэгшэ, залуу поэт Лопсон Тапхаев, поэдүүд Болот Бальжинимаев, Федор Манжихандэв гэгшэд үгэ хэлэжэ, зохёохы ажалайнгаа хажуугаар газетэдэ бэшэжэ байхаар редакциин хүдэлмэрилэгшэдэй найдуулба.

Һүүлэй һүүлдэ Буряадай Уран зохёолшодой холбооной правлениин гэшүүн, поэт Николай Дамдинов үгэ абажа, «Буряад үнэн» газетын 50 жэлэй ойе нэрэтэй түрэлтэйгөөр угталга уран зохёолшод хубитаяа оруулжа, газетын ажалда туһалха, энэ хамтын хэрэгтэ булталаараа оролсохо байхаа бэзэ гэжэ хэлээ.

Манай корр.

СОВЕТСКЭ ПРАВИТЕЛЬСТВЫН БУРУУШААЛГА

Советскэ правительствын нотоо США-һаа Москвада байдаг элшэн сайдта октябриин 22-ой үдэр СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерство дотор барюулагдаа. Нью-Йоркдо, ООН-ой дэргэдэ байдаг СССР-эй түлөөлэлгэтэ эмхи тушаа 1971 оной октябриин 20-до дахин гаргагдаһан хорото ааша тухай эрид буруушааха тэрэ нотоор США-гай правительстводо мэдүүлэгдэбэ. Түлөөлэлгэтэ эмхиин байшан худар ехэ калибртай винтовкоор хэдэн дахин буудаһан байна. Тэрэ үеэр дүрбэн үхибүүнэй байһан таһалгын сонхо руу сэхэ шагааха буудагдаһан, тэд талаан боложо, тэдэ үхибүүд гэмтээгүй байба.

Тиимэ болохолоороо, совет гражданинуудта эсэргүү хүндэ гэмтэ ааша гаргагдаһан—ямаршье үе сагай бүхы болбосоронгы общественнүүдтэхи гэмтэ нюурнуудай шангаар хэлэгдэдэг ябадал, хүнэй аминда хоро хүргэхэ зорилготой ябуулга хэгдэһэн байна гэжэ нота дотор хэлэгдэнэ.

«Еврейнүүдые хамгаалха лиги» гэдэг фашис ёһоной сионис эмхиин суглаа зүблөө хэхын тула хоёр хэрэгдэрт байшангай (түлөөлэлгэтэ эмхиин хажуудахи байшангай нэгэнэй) армаг дээрэһээ буудаа гэжэ тодоруулагдаа. Энээнтэй дашарамдуулан, нюто дотор ингэжэ тусхайлан тэмдэглэгдэнэ: совет гражданинуудта эсэргүү бандит ёһоной ябуулганууд тэрэ ба тиимэрхүү эмхинүүдэй гэмтүүдэй зүгһөө хэгдэдэг байһан тушаа буруушаалгануд США-гай правительстводо Совет талаһаа нэгэнтэ бэшэ мэдүүлэгдэһэн, иимэ ябуулгануудые Америкын засагархидай үмэлэн дэлдэдаг ябадалһаа гараха хойшолонгуд тухай уридшалан һануулагдаһан байна. Гэхэ зуура, Американ засагархид тиимэ ушар баримтануудта хайхармжагүйгөөр хандажа үргэлжэлһээр. Энээниинь юун гэршэлнэб гэхэдэ, совет гражданинууд тушаа хүлэн бусэ аашануудые гаргаһан нэгэшье хүн ямаршье зэмэ абаагүй. Тэдэ тиимэ гэмтэ ябуулгануудай түлөө зэмэтэй хүнүүд Американ засаглалга мэдээжэ байна. Эдэнэй ябуулгые хэнэй залан толгойлдогынь тэдэ засагархидта мүн лэ мэдээжэ. Яахадааб гэхэдэ, Советскэ Союз ба тэрэнэй гражданинууд тушаа харша ябуулганууда хабаатайгаар олохон ушарта өөһэдөө элирхэйлэн хэлэдэг байна.

США-гай правительство бүгэдэндэ хабаатай уласхоорондын ёһо гуримнуудай зохилдуулан, дипломатическа харилсаата гүрэнүүдэйнгээ эмхи зургаануудай США-да хүдэлмэрилхэ таарамжатай эрхэ байдал хангаха уялгатай байһан хадань, совет эмхи зургаануудай саадагүй США-да оршон байха арга үгы боложо байна бэшэ гү гэһэн асуудал зайлашагүй гарана. Хэрбээ тиимэ байгаа һаань, Советскэ правительство зохихо тобшололнуудые хэхэ болоно.

Байгша оной октябриин 20-до ООН-ой дэргэдэхи СССР-эй түлөөлэлгэтэ эмхи тушаа хорото ябуулга хэһэн хүнүүдые бэдэржэ олохо, шангаар хэһээхын тула США-гай правительство үргэ нүлөөтэй хэмжээнүүдые абаха, тэрэшэлэн бүхы совет албан тушаалта хүнүүдэй болон гражданинуудай США-да хүдэлмэрилхэ ба аюулгүй байхаар таарамжатай байдал хангаха эрилтэ Советскэ правительство нотыенгоо түгэсхэл дотор табина. США-гай правительствын зүгһөө иимэ хэмжээнүүдые абтаагүй һаань, энээнһээ тохёолдожо магад хойшолонгудай түлөө бүхы харюусалга Американ тала даажа болоно.

Партийна организацинуудай тоосоон ба һунгалта

ХАРЮУСАЛГА, ҮШӨӨ ДАХИН ХАРЮУСАЛГА

Партийна эхин организациин тоосоото һунгалтын суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Анаагай совхозой 3-дахи отделениин һү һаалиин фермые даагша Ж. Г. Базаров иигэжэ эхилээ һэн:

— Манай һү һаалиин фермын коллектив аймаг соогоо түрүүлжэ ябадаг Үдын совхозой Баян-голой һаалишадые социалис мүрысөөндэ урлад, мүрысөөнэй договор тэдэнтэй баталаад байна. Гайтайхан юумэндэ аһалдаал хаб̆ди. Баян-голой һаалишад фермээрээ хоёр мянганай дабаа гаталанхай зон. Бидэ энэ талаар холо гээгдэнхэйбди. Тиигэбэшье манай малшад тэрээнһээ зүрхэсөөгүй, зориһоноо бэелүүлхэбди гэжэ булта үгэеэ үтэнхэй. Теэд манай һаалишадай түрүүлэн үүсхэһэн эдэбхи хадаа договорто гараа табиһан ганса энэ коллективэй гэшүүдэй бэшэ, харин бүхы совхозоймнай нэрэ хүндын хэрэг гэжэ ойлгоноб.

Үшөө тиихэдэ совхозой бүхы партийна организациин, булта коммунистнуудай нэрэ хүндын хэрэг гэжэ тэрэ хэлээшэ дээрэнь нэмэхэ хүсэлэн түрэнэ. Анаа-Үртөөгэй һү һаалиин фермэ оньһожоруулгынгаа талаар ариг сэбэр, үйлэдбэриин культура сахилгаараа аймаг соогоо эрхим гүүлһээр үнинэй коллектив. Гэбэшье үнеэн бүриһөө һү абалгаараа, малайнгаа үүлтэрэй талаар бологоходо Баян-голой малшадһаа, үнэхөөрөө, нилээд гээгдэнги. Имагтал энэ гээгдэлһээ гарахын зорилгоор түрүүшүүлтэйл мүрысэхэ гэһэн хүсэлэнтэй тэдээндэ зорюута айлшалһан байха юм. Тиихэдээ энэ мүрысөөгөө түрэл республикынгаа 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулха гэжэ хоёр талаһаа шиидээд, энэ хугасаада бэелүүлхэ зүйлнүүдээ тодорхойлһон хэлсээ баталһан зэргэтэй.

Иимэ урма зоригтой үүсхэл һайшаагдаа, дэмжэгдээшье. Зүгөөр ганса һайшаалгаар, дэмжэлгээр энэмнай зүндөө бүтэшэхэ зүйл бэшэл гэжэ фермын һаалишан Д. С. Сахияева, тэндэхи тоо бүридхэлшэ Ц. Ц. Жанадараева гэгшэд хэлэхэ зуураа, совхозойнгоо ахалагша мэргэжэлтэдэй ажал ябуулгые эрид шүүмжэлбэ. Тиигэхэ ёһотойшье. Хэрбээ һү абалгаараа баян голойхидые бури һаяар хүсэхэ гэжэ хэлсээ хадаа, фермык үнеэдэй үүлтэр һайжаруулха шухала. Тиигэн гэхэдэ фермын дэргэдэхи үнеэдые искусственна аргаар үрэжүүлгын пункт мүртэйгөөр түхеэрэгдээгүй байха юм. Энээн тушаа али олон хөөрэлдөөн болоно гээшэб! Теэд совхозой главна зоотехнигэй бүтээһэн юумэн үгы.

Гадна һү һаалгые түгэс оньһожоруулһанай ашаар эндэ нэгэ һаалишан таби шахуу үнеэдые һаана. Хамаг хүдэлмэри хуу оньһон аргаар хэгдэнэ. Харин гэнтэ нэгэ юумэнэй эбдэршөө һаа гү, али дуталдаа болбол, хамаг хүдэлмэри зогсоожо, үнеэдээ үнөөхи гараараа һааһанһаа доро ушар тохёолдожо болохо. Тэрэнһээ боложо али зэргын ехэ хохидол ушархаб. Энээниие мэдэжэ байгаад, совхозой инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд шухала хэрэгтэй болохо зүйлнүүдээрнь, запасной частьнуудаар хүсэд хангаха гэжэ оролдоногүй. Үнгэрхэдөө, хэрэгтэй юумэеэ өөһэдөө хаанаһаашье һаань бэдэржэ ологты гэдэг. Гэхэ зуура шухаг юумэеэ худалдажа абахын тула мүнгэ үгэдэггүйнь баһа нэгэ гайхалтай.

— Үдын эрьеые бүхэлхэ, зарим набтар, уһанай халтад гэхэдээ халижа магад газарнуудта хаалта хэхэмнай. Томо, хүсэтэй трактор үгыт гэжэ совхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ хэды дахин хандаа гээшэбибди. Хубхай хооһон найдуулгынь хойшолон али зэргэ ехэб! Энэ жэлэй үертэ абтангүй үлэхэ хэмгүй ехэ сабшалангай ногоон хиидэ уһанда эльбэгдээ ха юм. Оройдоол мянгаад түхэригэй хүдэлмэри хэхэ хэрэгтэй байгаа. Тэрээниие харамнажа байһаар али зэргын ехэ гайда унаба гээшэбибди. Хэрбээ совхозоймнай ахалагша мэргэжэлтэдэй саг соонь хэмжээ абаад, урдахи зорилгодоо харюусалгатайгаар хандаад байгаа хадань иимэ юумэн огто ушархагүй һэн,—гэжэ лугомелиоративна отрядые даагша Т. М. Лужников урмаа хухарна.

Гурбадахи отделени хадаа совхоз соогоо малаар бусадһаа эгээл олон. Гэбэшье ветеринарна врачгүй байһаар үнинэй. Иимэ шухала мэргэжэлтэдые эндэхид эриһээр үнинэй. Баһал хооһон найдуулгаар энэ хэрэг «бүтэжэл» байдаг.

Эдэ хэдэн асуудалаар отделениин коммунистнууд ажаглалта хэхэдээ, совхозоймнай хүтэлбэрилэгшэд, ахалагша мэргэжэлтэд дааһан тушаалдаа, юрын хүдэлмэрилэгшэдэй табиһан энэ эрилтэдэ тон харюусалгагүйгөөр хандана гэһэн тобшолол хээ. Энэ тон зүб шүүмжэлэл. Ударидахы тушаалтадай өөрынгөө бэелүүлхэ уялгые иимэ харюусалгагүйгөөр дүүргэдэгынь муул жэшээ болоно ха юм. Ажахынгаа хүтэлбэрилхы тушаалтадай харюусалга дээшэлүүлхын тула совхозой парткомой оролдолго багаар гаргадаг байһаниинь эндэ тобойсо харагдана бэшэ аал?

Юрэдөө, энэ суглаанай ябадалһаа шэбшэжэ үзэхэдэ, совхозой партком, отделениин партбюро коммунистнуудай үүргэ дээшэлүүлхэ, харюусалгыень шангадхаха асуудалда анхаралаа һулаар табидаг байна. Партийна суглаанай үзэмжэдэ табигдаһан асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ үедэ олонхи коммунистнууд аниргүй һуугаад лэ үнгэрдэг, партийна ямар нэгэн даабари дүүргэдэггүй нүхэдшье мүн олон. Тэрээнһээ уламжалан, отделениин профсоюзай, комсомолой болон ниитын бусад эмхинүүд тоосоото үедэ мүртэй хүдэлмэри хээгүй. Харин эдэ эмхинүүдэй хүтэлбэридэ коммунистнууд һунгагданхай байха юм.

Партийна журамай һулаһаа, КПСС-эй Уставай гол эрилтэнүүдые коммунистнуудай харюусалгагүйгөөр бэелүүлдэгһээ боложо, зарим суглаанда, үнгэрхэдөө, эндэхи коммунистнуудай хахадынь ерэнгүй байшадаг баримтанууд тушаа үгэ хэлэһэн нүхэд тэмдэглээ. Иимэ таагүй ушар энэ тоосоото һунгалтын суглаа зарлаха үедэшье тохёолдоо. Байсын үбэртэ хони харууһалжа байдаг гэр бүлэ ... Ц. Дамбаев, Д. Миды... дэйдэ суглаанай ур... һэмди. Малаа ээзгүй... аргагүй байһан тула ... ев өөрөө гэртээ үлэжэ, ... лаанда ябуулһан байг... мунист нүхэр Мидыев... суглаанда гэжэ гэртэһ... хүн аад, замдаа «һа... дэ урданай коммунист... жара наһаяа гаталһан ... ров партийна суглаан... ерээ.

Партийна эхин орг... болоһон тоосоото һун... нуудай дүн согсолхо... совхозой партком ком... харюусалга эрид дээш... далда анхаралаа онсо ... хэрэгтэхи дутагдалнууд... ха гэжэ заатагүй орол... болоно. Коммунист бүх... шье тушаалтай, ямар... тэй, үбгэншье, залуушье ... тиингаа үмэнэ ехэ ... байһаниинь мэдээжэ. ... гын хэр зэргэ барим... һаарнь ехэ тобшолол ... шуу.

Г. ЦЫР...
манай тус...

Хоринн аймаг.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

ВАСИЛИЙ ИВАНОВИЧ ПРУТОВОИ Улаан-Үдын судна бүтээлгын заводто электро-гагнууршанаар хүдэлдэг юм. Тэрэ ГПТУ дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр арба гаран жэлдэ ажаллахадаа, үнэн шударгы, оролдосо хэшээлтэй хүн байһанаа харуулаа. Мүнөө тэрэ арба һарынгаа даабари дүүргээд, ноябрьиин түсэбөөр ажаллажа байна. Нүхэр Прутовой—коммунис ажалай ударник.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. И. Прутовой.

ТАМАРАЛГЫН эхилхын урда тээ Байгалай эрье шадархи Листвяничнa гол мүрэнэй училищиһаа арбан хоёр рулевой мотористнууд ерэһэн юм. Мүнөө тэдэ Улаан-Үдын пристаниин транспортна флодой суднануудта практика гаралгаяа дүүргэжэ байна. Комсомол хүбүүн Николай Ковалев «Константин Заслонов» гэжэ теплоходто хүдэлэн, ажалай дүршэл олоһон байха юм. Тэрэ һаял арба найма хүрэжэ ябаашье һаа, бэеэ даагаад суднануудые жолоодожо, олоной магтаалда хүртөө.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Н. Ковалев.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

ХҮДӨӨГЭЙ ЗУУН МЭРГЭЖЭЛ

Советскэ Союз доторхи хүдөөгэй хүн зоной ажабайдалай хэм хэмжээн хото городойхитой адлирхуу боложо байнхай. Һүүлэй жэлнүүдтэ ехэ ехэ барилганууд хүдөөдэ хэгдэнэ, поли болон фермэнүүдтэ шэнэ техникэ элбэгээр абтана. Тиимэһээ хүдөөгэй хүдэлмэрилэгшэд шэнэ шэнэ мэргэжэлдэ һураха баатай болоно. Урдань имагтал «хотын» тоотой байһан мэргэжэлнүүд мүнөө хүдөөдэ дэлгэрнэ.

Хүдөөгэй хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэл Прибалтикын республикануудта илангаяа ехэ удха шанартай. Юуб гэхэдэ, эндэ һая болотор хүдөө ажахын үйлэдбэри жэжэхэн хуторнуудта таранхай байгаа бшуу. Совет засагай жэлнүүдтэл эндэхи республикануудта томо, түгэс оньһожоруулагдамал колхоз, совхозууд байгуулагдаа юм. Мүнөө, жэшээлхэдэ, эстон хүдөө нютагай хүн зон адагынь зуун мэргэжэлэй али нэгыень шэлэжэ абаха арга боломжотой.

Хүдөө ажахые оньһон техникээр түргэн зэбсэгжүүлхэ байһан мүнөө үедэ механизатор хүн хүдөөдэ гол үүргэ дүүргэдэг болоо гэхэдэ зүйтэй. Эстониин 420 колхоз, совхозуудта мүнөө арбан найма мянган трактор, дүрбэн мянган комбайн, ашаанай арба мянган машина тоологдоно. Тиимэһээл Эстониин хүдөө нютагуудай юһэдэхи хүн бүхэн тракторист-комбайнер, арбан табадахинь —автомашинын жолоошоной мэргэжэлтэй болонхой.

Совет засагай тогтоогүй байхада, Эстониин хүдөө нютагуудта бэшэг мэдэхэ хүниие олохонь ехэл бэрхэтэй хэрэг һэн. Харин мүнөө эндэ дээдэ һургуулитай хоёр мянга гаран, тусхай дунда һургуулитай таба мянган мэргэжэлтэд хүдэлнэ. Эстониин хүдөө ажахыда 300 шахуу дээдэ һургуулитай мэргэжэлтэд жэл бүри ерэжэ байдаг.

Республикын хүдөө районуудаар һүүлэй жэлнүүдтэ гэр байрын, үйлэдбэриин барилга үргэн далайсатайгаар хэгдэнэ. Колхоз болон совхозуудай түбүүд болбосон түхэлтэй боложо түбхинэнэ. Тиимэһээл олохон ажахынуудай архитекторэй тушаал бии болгоһон ушар гайхалгүй бэшэ аал? Олонхи колхоз, совхозуудта өөрын столово, бии—тиимэһээ эдеэ шанагшын мэргэжэлтэй хүнүүд эндэ баһа шухала хэрэгтэй болоно. Хүүгэдэй саадууд хаа хаанагүй нээгдэнхэй — хүмүүжүүлэгшэдые уриха хэрэг гарана ха юм. Ехэ совхоз, колхозой түбүүдтэ ажаһуудалай эрилтэ хангаха, байшангууд, моодын ательенүүд баригдана. Тиихэдэнь, тэндэ хүдэлхэ уран гартай оёдолшон, үһэ хяргагшад хүрэтэрөө уригдаха болоно бшуу.

Эстониин бүхы ажахынууд гүрэнэй элшэ хүсэнэй системэдэ хамжуулагданхай. Тиихэдээ хүдөөдэмнай электригэй мэргэжэлтэй хүнгүйгөөр хэрэг бүтэхэеэ болёо гэжэ ойлголтой. Механическа мастерскойнуудта токарь болон слесарьнууд ажаллана. Консервэ, улаан архи, гэрэй мебель, элдэб дурасхаалай уралалнуудые үйлэдбэрилдэг колхозуудай хамһабариин предприятинуудаар урдань хүдөөдэ дуулдаагүй мэргэжэлтэй хүнүүд хүдэлдэг болонхой. Жэшээлхэдэ, автомат лини заһабарилал тодхогшо, инженер-технолог, архи нэрэгшэ, нарин дархан гэхэ мэтэ. Колхозууд хоорондын барилгын үйлэдбэриин эмхинүүдэй байгуулагдахада, хүдөө нютагуудта экскаваторщик, бульдозерист, сантехник болон бусад мэргэжэлтэй хүнүүд бии болоо.

Зарим мэргэжэлнүүд хүдөөдэ даб дээрэ хоморой гэжэ тоотой. Жэшээлхэдэ, «Сауэ» совхоздо һаяхан тосхониие ногооруулха хэрэг эрхилхэ инженерэй тушаал бии болоо. «Выртсьярв» колхозойхид үнеэнэй дэлэн эблүүлдэг массажистые ажалда абаа. Зарим ажахынуудта радиодиспетчерскэ албан эхмидхэгдээд, радист-оператор мэргэжэлтэй хүнүүд хүдөөдэ бии боложо байна.

Хүдөө ажахыда бар хүсэнэй гэхэ гү, али хара ажалай хубита жэлһээ жэлдэ бага болоно. Малай фермэнүүд гол түлэб оньһожоруулагданхай. Үшөө хэдэн жэлэй саана энэ үнеэдые сүм механизмын хүсөөр һаадаг болоо һэн. Һаалишадай, гахайшадай хуушан мэргэжэл мүнөө уг унгяараа тад ондоо боложо хубиланхай. Тиимэһээ тэдээндэ ондоо нэрэ үгэхэ тухай дурадхал хэлэ бэшэг шэнжэлдэг эрдэмтэд оруулна.

Эстон хүдөө нютагуудта болоһон социальна гүн удхатай хубилалтануудһаа уламжалан, хото городууд тээшэ залуушуулай дүгташалга эрид үсоорөө. Хүдөөгэй хүн зоной ажабайдал, ажал хүдэлмэринь алишье талаараа һайжараа гэхэдэ алдуугүй. Хото хүдөө хоёрой хоорондохи илгаа үдэр ерэхэ бүри хараа байса багa болоно. Мүнөө хото хүдөө хоёр эдэбхитэй барисаа байгууланхай, тиихэдээ хүдөө нютагуудай өөртэнь адли хүгжэнги мүнөө үсын түхэл шэнжэтэй бололгодо хото түншэтэй туһаламжа үзүүлнэ.

Вольдемар ТОМБУ,
АПН-эй корреспондент.

АША ҮРЭНЬ ЯМАР ХА...

Политическэ һуралсалаар хэгдэһэн социологическа шэнжэлэлгын зарим дүнгүүд

Үшөө 1965 ондо партиин ЦК-гай дэргэдэхи ниитын эрдэмэй академиин социологиин хэдэ хэдэн эрдэмтэд партийна хэдэн организацинуудта иимэ шэнжэлэлгэ хээ һэн. Мүнөөшье тэдэл нютагуудта иимэ хүдэлмэри ябуулагдаа юм.

1970—1971 оной һуралсалай жэлдэ политическэ гэгээрэлэй республиканска байшангай энэ асуудалаар хэһэн шэнжэлэлгын зорилго иимэ байгаа гэбэл: марксистско-ленинскэ суртал нэгэ тогтоогдоһон гуримаар шудалдаг шэнэ программа һуралсагшадта ямараар нүлөөлөөб; политическэ һуралсалай аша үрэ ямар бэ; шэнэ һониин дуулгагша, хүмүүжүүлэгшэ пропагандистын үүргэ тухайда һуралсагшадай һанамжа, бодомжо элирүүлхэ гэгдэһэн байгаа.

Энэ зорилгоор Зэдын, Кабанскын аймагуудай, мүн тэрэшэлэн локомотив-вагон заһабарилгын заводой партийна организацинуудай политическэ һуралсалда хабаадагшадай дунда 1000 хэһэг анкетэ тараагдаа һэн. Эдээниие суглуулаад шэнжэлжэ үзэхэдэ, 1965 онһоо бии болгогдоһон политическэ һуралсалай шэнэ гурим коммунистнуудай теоретическэ һуралсалда һайн байгаа. Партийна һуралсалай тематика, түсэб болон программань теоретическэ шэглэлтэй, һуралсалай шата бүхэндэ һуралсадаг хүнүүдэй онсо шэнжэнүүдые хараадаа абалсаһан һайн тай. Энээниие иимэ жэшээгээр тодорхойлоё. Жэшээнь. 1965—1966 оной һуралсалай жэлдэ философи, политическэ экономи, КПСС-эй түүхэ болон научна коммунизмые һуралсагшадай 50,4 процентнь үзэһэн байгаа һаа, 1970—1971 оной һуралсалай жэлдэ—74,1 процентнь эдэ предмедүүдые үзөө гэжэ анкетэнүүд гэршэлбэ. Гадна үнгэрэгшэ жэлдэ бүхы һуралсагшад марксистско-ленинскэ суртал шудалаа, тиихэдэ 1965 оной асуултын ёһоор 49 процентнь (асуултада хабаадуулагдаһан хүнүүдэй) мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ һуралсалда хабаадаһан байба.

Партийна һуралсалай аша үрэ тодорхойлхын тулада олон ушар баримтануудые хараадаа абалсаха хэрэгтэй: марксистско-ленинскэ суртал шудалха дуратай гү, үнгэргэгдэдэг хэшээлнүүд хэр һонирхолтой гээшэб, һурадаг хүнүүд хэшээлдэ ябаха дуратай гү, тэдэнэр заняти дээрээ, ниитын ажабайдалда хэр эдэбхитэйнүүд гээшэб гэхэ мэтын асуудалнуудые тодорхойлбол, политическэ һуралсалай аша үрэ элирхэ байна бшуу.

Занятинуудта ябахадаа, хүнүүд юумэ ойлгожо абадаг, марксистско-ленинскэ суртал шудалха дуратай болодог, үзэл бодол бии болгодог гэжэ асуулта харуулба. Тараагдаһан анкетэнүүд соо нэгэ иимэ асуудал табигдаһан байгаа: политическэ занятинууд Танда яажа туһалнаб? гэһэн асуудалда һанамжа бодомжодо, үгэ хэлэхэдэшье туһатай байна, бэедээ найдамтай болоноб гэжэ 1965—1966 ондо һуралсагшадай 60,1 процентнь, 1970—1971 ондо—65,8 процентнь харюусаба. Занятинууд дээрэ һонирхуулһан асуудалнуудта харюу олонобди гэжэ һуралсалда хабаадагшадай 62 процентнь харюусаа гэжэ һүүлшын асуулта харуулба.

Эрдэмтэ хэр һургана гээшэб гэжэ сэхэ харюусахыень анкетын нэгэ асуудал табиһан байгаа. Иимэ һуралсалда хабаадажа, олоһон эрдэмые яһала хангалтатай дээрэ тооложо болоно, һайнаар һурагдаа гэжэ харюусагшадай тоо урда тээхи асуултада орходоо хоёр дахин олошороо. Политическэ эрдэмэйнгээ дээшэлхэ бүри хүнүүд эдэбхитэйгээр һурадаг болоно. Занятитнай ямараар үнгэрнэб гэһэн асуудалда, үгэ хэлэнэбди, һанамжаяа буляалдаан болоно гэһэн харюу. 1965 ондо һуралсагшадай 28,7 процентнь, 1971 ондо—56 процентнь үгэһэн байна. Һурадаг хүнүүдэй эдэбхитэй болохоньшье ойлгосотой бэзэ. Юуб гэхэдэ, һуралсагшадай һанаа үнөө зобоодог үнэхөөрөө һонирхолтой асуудалнуудые занятинууд дээрэ зүбшэн хэлсэнэ бшуу.

Занятинуудтаа дуратайгаар ябана гүт? гэһэн асуудалда анкетэ абагшадай 11 процентнь дурагүйгөөр ябанабди гэһэн харюу үгөө һэн. Һүүлшын асуултын ёһоор энэ тоо гурба дахин хороо, занятидаа дуратайгаар ябанабди гэгшэдэй тоо 78 процент болоо.

Манай обществын экономикын болон социальна хүгжэлтын зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхын түлөө тэмсэлдэ хүнүүдэй эдэбхи үүсхэл бадаруулха хэрэгтэ политическэ һуралсалай суртал-хүмүүжүүлгын нүлөөн ехэ байна гэжэ шэнжэлэлгэ харуулба. Асуултада хабаадуулагдаһан хүнүүдэй 87 процентнь ниитын ажалда ходо хабааданабди гэжэ харюусаа. Ниитын хүдэлмэридэ һаналаа үшөө ехээр табиха байгаа гүт? гэһэн асуудалда анкетэ абагшадай 68,3 процентнь иимэ хүсэлэнтэй байһанаа тодоруулаа.

Иигээд байхадаа, политическэ һуралсал хадаа һурадаг хүнүүдтэ эрдэмэе дээшэлүүлхэдэнь туһатай байна гэжэ шэнжэлэлгын баримтанууд харуулаа. Парти, правительствын шиидхэбэринүүд болон документнүүдые, теориин асуудалнуудые шудалхадаа хүнүүд научна үзэл бодолтой болоно, хатуужана, ниитын ажабайдалда, ажал хэрэг дээрээ эдэбхитэй үүсхэлтэй болоно бшуу.

Һурадаг хүнүүд пропагандистнартаа үндэр сэгнэлтэ үгэнэ. Дотоодын болон гадаадын байдалай политическэ асуудалнуудые хэнтэй зүбшэбэл, дээрэ гэжэ һананат? гэһэн асуудалда пропагандисттай хэлсэбэл, һайн бэлэй гэжэ асуултада хабаадагшадай 34,2 процентнь харюусаһан байна. Пропагандистмнай үшөө нэгэ жэл—удаадахи жэлдэ үлэһэй гэжэ һурагшадай 76,3 процентнь һанамжалаа. Пропагандистнар гээшэ һурадаг хүнүүдэйнгээ байдалаар һонирхохо, туһалхаар сагтань дүнгэхэ, даабаринуудые үгэхэ ёһотой гэжэ энээнтэй хамта хэлэхэ хэрэгтэй.

Хэгдэһэн асуултануудай дүнгүүд яһала һонирхолтой байба. Юуб гэхэдэ, мүнөөнэй үедэ политическэ һуралсалай ямар байһые эли тодоор харуулна бшуу. Эдээнэй дүнгүүд дээрэһээ хаража, республика дотор политическэ һуралсал һайжаруулха ... дые абаха аргатай бо...

Партийна һуралсал... дээшэлүүлхэ гээшэ го... нуудай нэгэн мүн. Энэ... хын тулада саашада... улам һайжаруулха, һу... нүүдэй эрдэм бэлэдх... абалсаха шухала. һура... ха шанарта гол анхар... ха, ажалшадай нол... шиидхэжэ байгаа бод... нуудтай һуралсал хо... ралсагшадые эдэбхи... тэ ехэ һаналаа табиха ...

Пропагандистнартай ... хүдэлмэреэ улам ... эрилтэ мүнөө улам ша... бигдана. Эдэнэрэй те... методическа бэлэдхэл ... хын тулада нютаг ню... шье, республика дотор... үрэ ехэтэй хүдэлмэри ... саг болоо. Хүн зоной ... скэ эрдэмэй дээшэлх... пропагандистнарые тус... баряар мэргэжүүлхэ эр... бүри хурсаар табигда...

Мүнөө эхилээд бай... ралсалай жэл хадаа ... нуудай марксистско-лен... ралсалые улам һайжару... үрэ ехэтэй болгохо шэ... лохо ёһотой.

И. ДОРО...
КПСС-эй обкомой пол... гэгээрэлэй ба...

Очерк

СЭДЬХЭЛ ДҮҮРЭНШ...

БҮХЭЛИ үдэртөө комбайнда эсэтэрээ нэшүүлһэн Гомбожаб мотоциклаараа үдэшэ оройхон гэртээ хүрэжэ ерэһээр тоһо шоройдо дарсайжа, булгайртал ялайшаһан гадар хубсаһаяа түргэхэн тайлаба. Һүүлээрнь, бүлеэн уһаар нюур гараа һайса утаажа, эдеэлхэеэ столдо яаралгүйхэн ошожо һууба.

Стол дээрэ табигдаһан шараһан мяханай хоншуухан үнэрһөө юм гү, бүхы бэеынгээ гэнтэ һуларжа, духаарнь хүйтэн хүлһэнэй лэбшэжэ эхилхэдэнь Гомбожаб нилээд эсэһэнээ мэдэбэ. Теэд энээнээ хэды мэдүүлхэгүйе оролдобошье һаань, Дашима һамганиинь обёоржо, сошонгёор:

— Энэ иихэдээ яагаабши? Үбшэлөө гүш? Шарайшни ямар муу шэнгиб? Хүхэршэнхэй байналши,—гэжэ мэгдүүгээр дээрэ дээрэһээнь асуугаад һалахагүйдэнь:

— Яашахань даа. Мүнөөдэр тарягаа хадажа эхилээ ха юмбибди. Комбайнай рульда үнинэй һуугаагүй аад, үлүү ехээр хүсээ гаргаба гээшэ гүб даа. Мүр даламни шархирхадал гэнэ. Тиигһээр дадахадаа болино ааб даа. Наһамнайшье ябажа, энэ мэтын хүшэр ажалые бэемни даахаяа болижо байна хаш. Мүнөөшни хорёод наһандаа хүдэлмэрилһэндэл бэшэ бшуу,—гээд, Дашимаагайнгаа урдаһаа уриханаар хараад энеэбхилбэ.

Һамгантайгаа энэ тэрые ярилдаһаар хонхо гэнтэ абьяастайгаар жэнгиржэ, байтарнь стол дээрэхи будильнигайнь харан гэһээнь һүниин арба нэгэн час болошонхой байба. Тиигээдшье Гомбожабай унтаридаа ороходонь үргэһэниинь яашье хүрэжэ үгэбэгүй. Толгойдонь элдэб олон бодолнууд орожо хүрмэлдэнэ...

БАГА НАҺАН! Үнэхөөрөөшье, хүн бүхэн үнгэрһэн залуу наһаяа дурсан һанахадаа сэдьхэлээ ехэтэ хүдэлгэдэг гээшэ ааб даа. Тиигэншьегүй яаха бэлэй. Хүнэй эгээл золтой, жаргалтай, хүхюун үень омог дорюун залуу наһандаа үнгэрдэг шуу. Гомбожабай наһанайнь намтар тиимэшье орёо бэшэ, юрын лэ хүнэйхидэл адли юм. Һаял арба наһаяа гаталха үеэрнь түрэл колхозойнь ажабайдал түлэг «үндэһэлжэ», түрүүшын трактор, автомашинанууд үсөөншье һаа, үзэгдэдэг боложо захалаа һэн. Гомбожаб үглөө бүхэндэ эртүүр бодожо, трактор, автомашинануудай тоһо, түлишэеэ абадаг пункт тээшэ шардайса гүйжэ ошогшо бэлэй. Тэндэ трактористнуудай урда хойнонь гүйжэ, энэ тэрыень асаржа, абаашажа үгэгшэ һэн. Энэ һонюуша, ухаамгай хүбүүе гомодхоохогүйн тула трактористнууд трактортаа һуулгажа баясуулдаг байба. Үдэр бүхэндэ Гомбожабайнгаа тоһондо будалдашанхай, хүхюутэйхэн гэртээ ерэхэдэнь, эхэ эсэгэ хоёрынь нилээд гапиралдадаг һааб даа. Заримдаа эсэгэнь хүбүүгээ эрхэлүүлхэдээ: «Зай, Гомбожааб, ехэ болоходоо хэн болохобши?—гэжэ асуудаг һэн. Тиихэдэнь Гомбожаб тракторист гү, али автомашинын жолоошон болохоб гэнгүй, юундэшьеб механизатораар ажалладаг хүршэ айлайнгаа баабайе нэрлэгшэ бэлэй.

Тэрэ гэһээршье нилээд саг үнгэрөө. Мүнөө энэ нүхэрнай табин нэгэдэхиеэ гэшхээд байнхай. Заримдаа багынь ябадалые һонирхон асуухада, Гомбожаб:

— Үхибүүн ябахаһаа хойшо тракторист болохо аргагүй дуратайгша һэм. Теэд гэртэхинэйнгээ байдалһаа боложо, механизаторай курсада һуралсаха арга гүйдэгдөө бэлэй. Тиигээдшье колхозой ажалда ябажа эхилхэдээ хабар, намарынь прицепщигээр хүдэлмэрилэгшэ һэм. Харин үбэлдөө сеялкэ, плуг заһабарилалсаха, хүүзинсэдэ ажалладаг байгааб. Тиигээд уданшьегүй дүй дүршэлтэй, үнинэй механизаторнуудаар хамта ажаллахадаа трактор, комбайнуудые жолоодожо һурахаһаа гадна доторойнь гол «зүрхыень» һайса шудалаа бэлэйб. Заримдаа механизаторнуудай үбшэлхэдэ гү, али дуталдахада тракторташье һуугаад туршагдаа,—гэжэ эхинһээнь аалихан һубарюулан хөөрэжэ захалдаг заншалтай юм.

«Эрдэни шулуун элэхэ бүреэ үнгэ ородог» гэдэгтэл Гомбожаб жэлэй ошохо тума дүршэжэ, трактор, комбайн жолоодохо, заһабарилхадаа тусгаар бэрхэ, шударгы хүн байһанаа элитээр харуулжа эхилээ. Тиигээдшье тэрэ тусхай курсада һураашьегүй һаа, үнинэй механизаторнуудһаа дутуугүй мэргэжэлтэн болсоһон намтартай.

Бэрхэ таряашан хабар тарилга хэхэ болзороо алдадаггүй, бүхы хэрэгтэй юумэеэ урдшалан бэлдээд, сагай ерэхые хүлеэжэ байдаг. Тэрэ ... өөрынгөө табан хурган мэтэ ... зартай бүхы сэдьхэлээрээ хо... хэ гү, али газарай амисхал ... лигтэй, сагые ахижа бэлэдх... далтай байдаг гээшэ. Тиимэ... зүбөөр ашаглажа, хүдөө а... дукин ехээр абажа ... бшуу. Зүгөөр Гомбожаб Даш... данов эгээл тиимэ таряаш... гэхэдэ алдуу болохогүй.

Үнгэрэгшэ жэлэй намар ... хуряалга эхилхэ дүтэлэнхэй. ... МТМ-гэй үүдэндэхи ... гэртэ механизаторнуудай ха... полидо хүдэлмэрилхэ туха... дундаа хэлсэжэ байба. Эгэ... Залааһаа автомашинаар ... жаб үүдэндэ зогсожо, нэгэ ... һанайнгаа удаа колхозойнгоо ... хандан:

— Дугаржаб Цырендаш... луу трактористнуудые ... гахада яаха юм. Һуража дү... хэрэг һэн,—гээд, үгэеэ ... дань, тээ саанахана булан... Самбу Цоктоев тодожо абан...

— Үнэхөөрөөшье зүб. На... хахалха гээшэ тиимэшье ... Тиимэһээ залуушуулаа таряа... намарай паар хахалалгад... ябуулбалнай һайн һэн. Юу... хаанашье үнинэй механ... ударидалга доро ажаллаха б... —гэбэ.

Энэ хөөрэлдөөнэй һүүлээр ... хоёр залуу комбайнернуудые ...

Ажалшадай бэшэгүүдһээ

БИДЭНДЭ БАЯСХАЛАН ХҮРГӨӨ

Энэ жэлдэ Зэдын аймагай колхоз болон совхозуудай тарялан дээрэ орооһо тарянай баян ургаса гараа. Энэ хадаа тэндэхи ...изатор ба таряашадай оролдолгой ажалай үрэ дүн болоно юм. Манай Буряадай гүрэнэй ...ржи Банзаровай нэрэмжэтэ ...багшанарай институдай студентүүр жэл бүри хүдөө нютагуудта ...жо, тэндэхи таряашадай ургаса хуряалгын хүдэлмэридэ туслалдаг юм. Энэ намартаашье хэдэн зуугаад хүбүүд, басагад колхоз, совхозуудта ошоһон байна.

Манай түүхэ хэлэ бэшэгэй факультедэй 3-дахи курсын студентнүүр Зэдын аймагта ажаллахаа ошоо һэмди. Бидэнэр — ...таа 10 хүн тэндэхи Ленин нэрэмжэтэ колхозой Гэгээтэ нютагай тарянай тоог дээрэ хүдэлөөбди. Анха түрүүн ошохомнай эндэхи колхознигууд бидэниие һайнаар угтаа һэн. Колхозой түрүүлэгшэ Н. Н. Щербаков үдэр бүри шахуу бидэнтэй ...лжа хөөрэлдэдэг, хэрэгтэй юумээрнай хангахые оролдодог байгаа.

Колхозой тоог дээрэхи хүндэ хүдэлмэри сүм шахуу оньһожоруулагданхай. Бидэнэр поли дээрэһээ автомашинаар асарагдаһан таряа буулгадаг, тоог дээрэхи таряа сэбэрлэдэг байгаабди. Тиихэдээ мүн лэ оньһон техникэ хэрэглэдэг һэмди. Ажалнай үглөөнэй 8 часһаа эхилээд, үдэшын 10-11 час болотор үргэлжэлдэг байгаа.

Тоог дээрэхи бүхы ажал хүдэлмэри үнинэй колхозник Д. Д. Дарижапов хүтэлбэрилдэг һэн. Энэмнай даабарита ажалаа һайнаар мэдэдэг, хүнүүдтэ налархай дулааханаар хандадаг, хүдэлмэриеэ шадамар бэрхээр эмхидхэдэг хүн. Илангаяа бидэнэртэ таатай зохидоор хандажа, ямар ажал хайшан гээд хэхыемнай заажа, хэлэжэ үгэдэг байгаа. Хүнэй һайнаар хандаад, өөртэйгөө адляар һанажа хөөрэлдэжэ байхадань, хүдэлхэдэшье урматай даа! Шадаал һаа, һайнаар хүдэлхые оролдохош.

Гэгээтэ нютагай тарянай тоог дээрэ һараһаа үлүүхэн саг соо хүдэлбэ гээшэбди. Ажалнай хүндэшэг байгаа. Теэд «эсээбди, ажаллахагүйбди» гээд, хүдэлхэеэ арсаһан хүн нэгэтэшье байгаагүй. Бултадаа нэгэ жэгдэ хүдэлхые, даабарита ажалаа һайнаар дүүргэхые оролдодог һэмди.

Эндэхи колхознигуудай хэжэ байһан хүдэлмэри, бүхы ажал хэрэгыень харахада, ямаршье хүнэй баясамаар байгаа. Юумэ бүхэниинь эмхитэйгээр, саг болзортоо бүтэжэл байха юм. Энэ жэл соо гүрэндэ таряа худалдаха түсэбөө колхоз болзорһоонь урид дүүргэә. Түрүүлэгшэ нүхэр Щербаков колхознигуудайнгаа дунда хүндэтэй болоһон хүн гэжэ гансата ойлгомоор.

Ажалаа дүүргэәд, Улаан-Үдэдөө бусахаяа түхеэржэ байхадамнай колхозой түрүүлэгшэ Николай Николаевич Щербаков манай байрада ерэжэ, бидэндэ ехэ баясхалан хүргэһэн, һайнаар һурахыемнай юрөөһэн байна.

Р. ЦЫБЕНОВА,
студентка.

...һаруул сэбэр энэ ...ртэ хэзээдэшье хүн ...н олоороо суглардаг. ... нэгэн доклад, ...цн гү, али һонирхолтой хөөрэлдөө ажалшадай дунда эмхидхэгдэдэг, нүгөө заримнай һургуулиингаа ...лэтэ шалгалтада ...дэг. Тэдэнэртэ ...нтадань эндэхи аймагай библиотекын хүдэлмэришэд туһалдаг, хэрэгтэй газетэ, журнал, номуудые оложо ...дэг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ...то Байгалай аймагай Нижне-Ангарскын библиотекын уншалгын зал соо.

А. КЛИМЕНКЫН фото.

ОЛОНОЙ ДУНДА

Хориин аймагай Тээгдэ ...соондо больницын шэнэ ...йшангай баригдажа, ...алгада оруулагдаһаар ...эн жэл үнгэрбэ. Мүнөө ...с больницые даагшаар ...ач Борис Гомбожапович ...данов хүдэлнэ. Энэ нү... үбшэнтэниие түргөөр, ...һаар аргалхын тула ехэ ...олдолго гаргадаг. Энэрхы, һайнаар, налгай илдамаар арад зондо хандажа, тэдэнэй дунда хүндэтэй болонхой.

Совхозой адууһа малай отара, гүүртэнүүдээр ябажа, тэндэ хүдэлдэг хүнүүдтэ медицинын туһаламжа хүргэдэг байна. Тиихэдэ һэргылэмжын хүдэлмэри һайнаар ябуулхаяа оролдожо, ажалшад болон һурагшадай дунда хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг заншалтай.

Ц. Х. ГОМБОДОРЖИЕВА.

НОМ НАЙМААЛАГША

Чисаанын сельпогой дэргэдэ номой магазинай нээгдэһээр дүрбэн жэл үнгэрбэ. Энэ үе соо Сэндэма Батомункуева таһалгарлагүй тус магазинда наймаалагшаар хүдэлнэ. Тиигэхэ зуураа һара, квартал, жэл бүриингөө түсэбые үлүүлэн дүүргэдэг юм. Жэшээнь, байгша оной түрүүшын гурбан квартал соо ном ба элдэб хэрэгсэлэй зүйлнүүдые худалдаха түсэбөө хоёр дахин үлүүлэн дүүргэә. Тиихэдэ сентябрь һарын түсэб 300 процент дүүргэһэн байна.

Иимэ амжалта өөрөө ерээгүй. Энэ хадаа наймаалагша Сэндэмэ Батомункуевагай оролдолгын ашаар туйлагдаа бшуу. Энэ нүхэрнай магазинда ямар ном ерэнэб гэжэ хүлеэгээд һуудаггүй юм. Харин зонһоо хэрэгтэй номдонь захил абаад, тэдэниинь аймагайнгаа түбһөө, мүн Улаан-Үдэһөөшье өөрөө бэдэржэ абаашадаг. Магазинһаа ном абангүй гарадаг хүн энэ нютагта хомор. Ушарынь хадаа Сэндэмэ Батомункуева хүнүүдтэ урииаар хандажа, хэрэгтэй номыень, бусад жэжэ хэрэгсэлнүүдыень зохидоор дурадхажа шададаг шуу.

Номой магазин үдэр бүри хараалагдаһан сагтаа нээлтэтэй байдаг. Досоонь ороходо, ариг сэбэр, номуудынь хараха, шэлэхэдэ таатайгаар табяатай.

Дутагдалынь гэхэдэ, магазинай гэр хуушаржа, хүйтэ барихаяа болишоо. Ушар иимэһээ тус магазинай гэрые заһабарилан дулаалха талаар Чисаанын сельпогой правлени дары хэмжээ абаха зэргэтэй.

Ш. ЦЫВАНОВ.
Хэжэнгын аймаг.

НЮТАГТАА ХҮНДЭТЭЙ

Бадма Базаржапович Да... Хэжэнгын аймагай «50 ...Октября» совхоздо хонишоор хүдэлжэ эхилһээр үнинэй. Энэ дүршэл ехэтэй хонишон ...ай хэдэн жэлнүүдэй туршаа ажахынгаа хусануудые харюулна.

Энэ зундаа харууһалдаг хусануудаа һайнаар бэлшээжэ, хүсэ ...лыень дээшэлүүлхын тула ...оролдолго гаргаа. Мүнөө хусануудынь бултадаа хүсэ шадалтай һайнууд, тарганууд болон... Тиихэдэ өөрөө үбһэ тэжээлэ бэлэдхэдэг заншалтай. Август—сентябрь һаранuудта үбэлжэлгын үедэ хүсэд хүрэхэ үбһэ, зелёнко хуряажа, үбэлзөөндөө зөөжэ абаһан байна.

— Энэ жэл ута намар боложо байна. Саг дулаан. Тиимэһээ хусануудаа тарянай узуурта, хэнзэ ногоондо бэлшээжэ, хүсэ тамирыень хүсэлдүүлхые оролдонобди. Тиигэбэл үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэхэ аргатай болохобди,—гэжэ нютагайнгаа зоной дунда хүндэтэй болоһон Бадма Дашиев хөөрэнэ.

Р. МУНКУЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

Намарай намжаахан нэгэ үдэр Түнхэнэй аймагай Саянай совхозой партийна организациин секретарь Хореновтой гурбадахи отделени хүрэхэеэ хүнгэн машинаар табилуулан ябанабди. Замдаа ажал хүдэлмэриин ябаса, түрүү хүнүүд тухай хөөрэлдэн, шэнэ бодолдо эзэлэгдэхэдэ яаһан гоё байдаг гээшэб! Эгээл тиихэдэ нэгэ иимэ асуудал совхозой парторгдо табигдаа һэн.

— Арадай хинагшадай дундаһаа һайнаар хүдэлдэг, бүхы хүсэ шадалаа зорюулдаг хүн бии гээшэ гү?

— Байха даа,— гэжэ тэрэ удаан болонгүй харюусаба. Наһатай үбгэн хүн юм. Гэбэшье хүн зоной магтаалда үнэхөөрөө хүртөө.

— Байза, уулзадаг һаа һайн байгаа,— гэхэдэм таһалжа: —Тэрэ хүмнай мүнөө ошожо ябаһан бригададамнай байха. Уулзаха гээ һаатнай болоно. Ажал хүдэлмэреэрээ ябажа байһан байха,— гэжэ этигэл дүүрэн харюу үгэбэ.

Полевой стан удаан болонгүй хүрэгдэбэ. Үзэсхэлэн һайхан байгаалитай, уһанай эрьеын бургааһан соо оршодог полевой стан соо хүн зон олон байба. Үбгэмнай үгы. Һурагшалһамнай комбайнай хадажа ябаһан газарта харагдаа һэн гэлсэбэ. Бидэниие удааншье хүлеэлгэбэгүй. Үндэр бэетэй, бага дохолон татаһан, шумууһан түргэн алхасатай үбгэжөөл орожо, барантай мэндэшэлэлдэбэ. Танилсабабди. Шанга адхасатай гараа һарбайгаад:

— Дондок Аюшеев гээшэб,— гэбэ. Задан сэхэ зантай энэ үбгэжөөл хүрэ хүрэһөөр анхарал татаба. Һонирхоһон асуудалдамнай тордиһогүй ульгам харюу үгэхэ юм. Удаахан хөөрэлдөөд байхадаа, энэ үбгэжөөлэй хубитаяа гаталжа гараһан ута замайнь олохон ушаралнууд намда ойлгосотой болоходол гээ бэлэй. Намтар тушаань эн-

ҮБГЭРӨӨБ ГЭНГҮЙ

дэ хөөрэнгүй байжа болохогүй.

Арбаадтайхан наһандаа эхэ эсэгэһээ гээгдэһэн Дондог Сыренович хара мүрөө хараад, бэеэ тэжээхэ баатай болоо һэн. Ажабайдалай халуун шулуу багаһаа долёожо, долонгирхон болоһон хүбүүн хоёр ондоо саг үзэхэ үйлэ хубитай байшоо.

— Үгытэй түрэһэн табисуурни иимэл юм гээбы даа,— гээд, нюргаа тэниилгэнгүй баяд ноёдто хүдэлхэ саг бологдодог һэн. Хөөрхы, ямаршье харанхы балай сагта һуугдаа гээшэ һэм даа,— гэжэ шаналангяар шомшорон хэлээд, үбэгжөөл хамарайнгаа тамхи гаргажа татаба. Тиигээд сонхоор наран өөдэ ёлогодоон шагаажа:

— Мүнөө ямаршье һайхан үе сагта һууна гээшэбибди. Атаархахаар гээшэл даа. Улам һайнаар хүдэлжэ, амжалта туйлаха хүсэл хүн бүхэнэй зосоо түрэнгүй яахаб. Дала наһа гүйсэһэншье һаа, би гар һула һуунгүй, яагаал һаа түрэл совхоздоо туһа нэмэри үзүүлхэмни ааб гэжэ бододогби,— гэжэ һанаһанаа сэхэ хэлэбэ.

Дондок Сыренович колхозой колхоз болохоһоо хойшо таһалгарягүй али бүхы хүдэлмэридэнь ябалсаһан. Арбан жэлэй урдахана пенсидэ гараһаншье һаа, нэгэ үдэр юумэ хэнгүй байгаагүй. Хаана шухала хэрэгтэй хүдэлмэри хэхэ баатай бологдоноб тиишэ нүхэр Аюшеевые совхозой хүтэлбэрилэгшэд эльгээдэг заншалтай юм. Сомоо хорёолхо, һургааг отолходо гү, али гэр байра урилан заһабарилхада нэн түрүүн тэрэл ошолдоһон байдаг. Юуб гэхэдэ, Дондок Сыренович нэгэтэшье арсалта хэдэггүй үнэн сэдьхэлһээ хүдэлжэ, даалгаһан даабарииень дүүргэхые хүсэдэг шуу.

Нэгэтэ совхозой директорэй контородо дуудаһаниинь һанагдана.

— Дондок Сыренович,— гэжэ тэрэ налгайханаар хандаа һэн. — Шанар шалгагшаар танаа табиха һанаатайбди. Бидэ танда этигэнэбди.

Эндэшье тэрэ арсалта хээгүй. Даалгагдаһан тушаалдаа һанаһанда хүрэмөөр хүдэлжэ захалаа бэлэй. Жэлэй дүрбэн сагта ажахынууд дээгүүр ябажа, үзэгдэһэн дутуу дундануудые саг дарыдань усадхадаг.

Нажарай халуун боложо, үбһэ хуряалгын хаһа хүрэжэ ерэбэ. Амаралтадаа гарахалаа һургуулиин шабинар совхоздоо туһалдаг гээшэ ааб даа. Үбһэ сабшалгадашье ахалагша классайхид гараба. Үбгэжөөл хажуурынь сохидог, зарим нэгыень зохид һайнаар сабшажа һураха хэрэгтэнь туһалдаг һэн. Сабшаһан үбһэеэ сомоходонь:

— Ногоохоноор, хуурайгаар сомое, бури болоод, мал шэшэжэ болохо,—гэжэ заабарилан татажа хэлэдэг заншалтай һэн. Хабарай газар хахалалгын гү, али таряа хуряалгын үедэ Дондок Сыренович поли дээрэ ходо бии боложо, бааханшье дутагдалтай ушарбал, дары усадхуулдаг, ямар нэгэн хэмжээ абхуулжал һаладаг юм.

Энэшье үдэр тэрэ шалгалта хэжэ ябаһанаа полевой стан ерэһэн байгаа. Хүхэ һолоомондо 7 хашарагай ороод, амгалан тэнюун гэшхэжэ, эдеэлжэ ябахыень хараад, хорёодо абаашажа хаагдаа.

— Эзыень элирүүлжэ үрдеэгүйб. Мэдэһээр хэмжээ абахабди. Совхозой директортэ энэ үдэртэнь дуулгахамни,—гэжэ үбгэжөөл дураа гутангяар хэлэбэ.

Һаалишад һолоомо зөөхэдөө хог үлөөдэг байгаа. Нүхэр Аюшеевэй ерэжэ ойлгуулхадань, тэдэнэр үглөөдэрынь энэ алдуугаа заһаа һэн.

Үбгэрөөб гэнгүй, иимэ урагшатай һайнаар хүдэлжэ ябаһан Дондок Сыреновичтэ үнэн зүрхэнһөө үндэр наһа наһалжа, амжалтатай ябахыень хүсэгдэнэ.

Ц. ХАМАЕВ.

ХҮДЭЛМЭРИИН ХҮСЭН— ЮҺЭДЭХИ ТАБАН ЖЭЛДЭ

СССР-тэ ажаһуудаг хүн зон дэлхэй дээрэ эгээл һайнаар ажал хүдэлмэреэр хангагданхай, ажалгүй байхаяа хэтэдээ болёо. Арадай ажахын хурдан түргэнөөр хүгжэхэтэй хамта хүдэлмэриин хүсэн бүри олоор хэрэгтэй болоно. Гансахан юһэдэхи табан жэлэй туршада хоёр мянга шахуу предприяти баригдаха, багашаг, мүн дунда зэргын хото городуудта промышленность хүгжэхэ. Тиимэһээ хүдэлмэриин хүсэнүүдые нэмэжэ хаанаһаа олохоб, тэдээниие яажа зүбөөр хубаарилан табихаб? Энээн тухайда СССР-эй Госпланай хүдэлмэрилэгшэд Григорий Зеленский, Евгений Воронин гэгшэдэй бэшэһэн «Хүдэлмэриин хүсэнүүд юһэдэхи табан жэлдэ» гэһэн статья дотор хэлэгдэнэ, тэрэ статья «Плановое хозяйство» гэжэ журналда һаяхан толилогдоһон байгаа. Хэблэлэй һониной агентство тэрэ статьяе хурлангыгаар дурадхана.

КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдэй хараалһанай ёһоор, Совет ороной экономикые хурдан түргэнөөр хүгжөөхын тула хүдэлмэриин хүсэнүүдые зүбөөр хэрэглэхэ шухала болоно. Хүдэлмэриин хүсэнүүдэй ургалта хүн зоной олошоролгоор тодорхойлогдодог байна. 1971—1975 онуудта хүн зоной тоо 12,9 миллионоор олошоржо, табан жэлэй һүүлдэ 256,8 миллион хүн болохо.

Мүнөө үедэ хүн зоной ажал хүдэлмэреэр һайнаар хангагдаад байһан сагта хүдэлмэришэдэй тооё олошоруулһанай ашаар үйлэдбэриие түргөөр хүгжөөжэ болохо юм гэжэ һанахань бэрхэтэй байна гээд КПСС-эй XXIV съезд дээрэ заагдаһан юм. Шэнэ табан жэлэй туршада олон тоото хүдэлмэришэд культурна, мүн ажаһуудалай предприятинуудта ажаллахаар эльгээгдэхэ байна. Үйлэдбэридэ хабаагүй һалбаринуудта хүдэлэгшэдэй тоо 1975 ондо 25 процент хүрэтэрөө (1965 ондо—20,1 1970 ондо—22,6 процент байгаа) олошорхо юм. Мүнөө үедэ хүдэлжэ байһан предприятинуудай промышленна продукциин бүхы ургалтые хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай тооё олошоруулангүйгөөр, зарим ушарта үсөөрүүлһэнэй ашаар туйлажа болохо байна. Имагтал шэнээр баригдаһан предприятинуудые хүн зоноор хангаһанай ашаар промышленностьдахи хүдэлмэришэдэй тоо олошорхо болоно.

СССР-тэхи хүдэлмэриин хүсэнүүд яажа тэнсүүрилэн хубаагданаб? 1966—1970 онуудта ниитын ажахыда ажал хэжэ шадаха 3,5 миллион хүн хабаадуулагдаа, тэдэнэр урдань гэрэйнгээ, мүн хубиин ажал эрхилдэг байһан юм. СССР хүн зоноо ажалда хабаадуулгаар дэлхэй дээрэ түрүү һуури эзэлжэ, 91 процентдэ хүргөө. Экономическа үсөөхэн районуудта (Дунда Ази, Закавкази, РСФСР-эй урда районууд, Молдавиин ССР болон бусад хүн зониие саашадаа ажалда хабаадуулжа болохо юм, хүдэлмэриин хүсэнүүдэй юрын ургалтаһаа гадна, арга боломжын бии байһан газарта, гэрэйнгээ, мүн хубиингаа ажал эрхилдэг хүнүүдые ниитын үйлэдбэридэ хабаадуулжа, тэрэшэлэн хүдөө ажахыда хүдэлэгшэдые ондоо ажалда оруулжа болохо байна.

Хүн зониие ниитын үйлэдбэридэ хабаадуулхын тула зохихо арга боломжо хангаха гээшэ угаа шухала байна. Шэнэ табан жэлдэ зарим районуудай промышленность түргөөр хүгжөөгдэхөөр хараалагдана, тиигэжэ хүн зон ажалда олоор хабаадуулагдадаг боложо, мэргэжэл һайнтай национальна хүдэлмэришэд олошорхо байна. Дурсагдаһан районуудта ажаһуудаг эхэнэрнүүдые ниитын үйлэдбэридэ хабаадуулхын тула ехэ арга боломжо бии болохоор хараалагдана: һургуулиин наһа гүйсөөгүйшүүлые хангаха эмхи зургаанууд хоёр миллион хүнөөр үргэдхэхэ, хүн зоной культурна ажаһуудалай эрилтэ һайнаар хангагдадаг болохо байна.

Шэнэ табан жэлэй туршада хүдэлмэриин хүсэн дайнай һүүлээрхи үе соо эгээл ехээр нэмэхэ юм: үнгэрэгшэ табан жэлэйхидэ орходоо 1,3 дахин, 1961—1965 онуудайхида орходоо хоёр дахин дээшэлхэ. Тиихэтэй хамта ажал хэжэ шадаха хүн зоной жэлэй дунда зэргын ургалта бүхы хүн зоной ургалтаһаа хоёр дахин шахуу түргэн байхаар хараалагдана. Хүдэлмэриин хүсэн шанарайнгаа талааршье һайжарха юм. 1975 ондо ажал хэжэ шадаха хүн зоной 60 шахуу процентнь эгээл хүдэлмэриин наһанай байха.

Һүүлэй жэлнүүдтэ хүдөө ажахыда хүдэлмэриин хүсэнүүдые ашаглалга нилээд һайжараа. 1966—1970 онуудта хүдөө ажахыда хүдэлэгшэдэй тоо 25,8 миллион хүнһөө 24,1 миллион хүн хүрэтэрөө (6,6 процентээр) үсөөрөө. Хүдөө ажахыһаа абтаһан бүхы продукцинь энэ үе соо 26,5 процентээр дээшэлээ. Юһэдэхи табан жэлдэ хүдөө ажахыдахи үйлэдбэриин хэмжээнэй ехэ болохотой, колхоз, совхозуудтахи ажалай бүтээсын дээшэлхэтэй хамта колхознигуудай тоо үсөөрхэ юм. Ажалһаа сүлөөрһэн хүдэлмэрилэгшэд ажалай нилээд ехэ бүтээсэтэй хүдөө ажахын гүрэнэй предприятинуудта хүдэлдэг болохоһоо гадна, хүдөө ажахыда хабаагүй ондоо һалбаринуудта хүдэлдэг болохо юм.

Хүдэлмэриин хүсэнүүдые ашагтай һайнаар хэрэглэхын тула шэнэ предприятинуудые зүбөөр хубаарилан бариха, ажаллажа байһан предприятинуудые шэнэлэн хубилгаха, үргэдхэхэ асуудалда ехэ анхарал хандуулагдана. Тиихэдээ городуудай ургалта, городой түхэлтэй тосхонуудай бии бололго хараада абтадаг байна. Промышленностиин хурдан түргэнөөр хүгжэһэнэй, наука, техникын, соёл культурын һалбаран бадарһанай ашаар городой хүн зоной тоо нилээд олошороо. Хэрбээ 1939—1970 онуудта ороноймнай хүн зоной тоо 25 процентээр олошороо һаа, городуудтахи хүн зоной тоо—2,2 дахин олошороо.

Мүнөө үедэ багашаг, дунда зэргын городуудые хүгжөөхэ асуудалда ехэ анхарал хандуулагдана. Тиимэ городуудта 1966—1970 онуудай туршада промышленна предприятинуудые барихын тула капитальна барилгада һомологдоһон бүхы мүнгэ зөөриин 78 шахуу процентнь гаргашалагдаһан юм. Тэрэнэй ашаар 140 гаран городуудта промышленнность хүгжэжэ, урдань гэрэйнгээ, мүн хубиин ажал хэжэ байһан хүн зон ниитын ажалда хабаадуулагдаа.

Үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые хүгжөөхэ асуудалнуудые зүбөөр шиидхэхэ талаар Литвагай ССР һайн жэшээ харуулаа. Промышленностиие холын хараатайгаар, зүбөөр хубаарилан хүгжөөхэ, хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангаха асуудал тэндэ шиидхэгдэнхэй.

КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүд дотор иигэжэ хэлэгдэнэ: «Томо городуудай хүгжэлтые удааруулха шэглэлые хэлбэришэгүйгөөр баримталха... Томо городуудта хүдэлжэ байһан завод, фабриканuудай филиалнуудые, жэжэ түсхай предприятинуудые багахан городууд болон хүдэлмэришэдэй тосхонуудта бариха. Промышленна центрнүүдтэ үйлэдбэри хүгжөөхэдөө эрэ, эхэнэр зонуудай хүдэлмэриин хүсэ зүбөөр хэрэглэхэ шухала». Эдэ заабаринуудые дүүргэхын тула СССР-эй Госплан союзна республиканuудай госпланuудай хабаадалгатайгаар 500 гаран бага, дунда зэргын городуудые бүридхэлдэ абаа. Тэдэ городуудта 1971—1975 онуудта промышленность хүгжөөгдэхөөр һайшаагданхай.

Хүдэлмэриин хүсэнүүдые зүбөөр хэрэглэхэ асуудалнуудые шиидхэхэдээ ажал хэжэ шадаха гол наһатанай тэнсүүриин талаар болодог хубилалтанууд хараада абтадаг юм. Хүн зоной ута наһа наһалдаг боложо байһан дээрэһээ наһатайшуулай бүлэг горитой һуури эзэлдэг боложо байна. Ажал хэжэ шадаха пенсионернүүдые материальна талаарнь урмашуулжа, ажал хүүлэхэ зорилгоор һүүлэй үедэ абтаһан хэмжээ ябуулганууд тэдэниие ниитын үйлэдбэридэ олоор хабаадуулха арга олгохо байна. Тэрээнэй ашаар 1966 онһоо 1971 он хүрэтэр ажалладаг пенсионернүүдэй тоо 14 процентһээ 21 процент хүрэтэрөө олошороо.

Хүдэлмэриин хүсэнүүдые ашаглаха гүрэнэй республиканска комитедүүд хүдэлмэриин хүсэнүүдые хэрэглэхэ ябадалые һайжаруулгада шухала һуури эзэлхэ байна. Байгуулагдаһан сагһаа хойшо дүрбэн жэл боложо байһан эдэ комитедүүд ехэ ажал хээ. Тэрээнэй ашаар 1970 ондо орон соохи ниитын үйлэдбэридэ 1 миллион шахуу хүн зон хабаадуулагдаа, тэдэнэй 500 мянга шахуунь промышленностьда, 170 мянганиинь—барилгада эльгээгдэжэ худалдаа наймаа болон гэр байрын-коммунальна ажахыда нилээд олон хүн хабаадуулагдаа.

Предприяти, организацинууд болон эмхи зургаануудта хэды шэнээн хүдэлмэришэд болон мэргэжэлтэд хэрэгтэйб гэһэн мэдээсэл үгэжэ байдаг зургаан олонхи союзна республиканuудта бии болоо. Хүдэлмэришэдые хэрэглэдэг предприяти, эмхи зургаанuудай зөөреэр ороноймнай томо томо 120 городуудта хүн зониие ажалда хабаадуулха бюро эмхидхэгдээ. РСФСР-тэ республиканска бюро бии болгогдохонь, тэрэнь мүнөө үеын хэлхеэ холбоогоор хангагдаха. Тэрэ бюро өөрынгөө мэргэжэлээр ажал олоходонь хүн зондо туһалхаһаа гадна, хүдэлмэришэд болон мэргэжэлтэдээр хангаха хэрэгтэнь предприятинуудта туһалха юм.

(АПН).

МОЛДАВИИН ССР. Резинскэ районой «Вана ноуэ» колхоз ажалшадай байрануудые шэнэлэн һэльбэхэ, шэнэ барилганuудые бодхоохо хэрэгтэ жэл бүри хоёр зуугаад мянган түхэриг гаргашалдаг юм. Мүнөө эндэ номой шэнэ магазин, аптекэ, ажалшадай байранууд, малай байра баригдажа байнхай. Ойрын үдэрнүүдтэ эндэ үргэн һаруул уншалгын залтай, ...ран һайханай кружогуудай хүдэлхэ таһалгануудтай үргэн ...орматна кинозалтай соёлой байшан ашаглалгада үгтөө.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шэнэ соёлой байшан.

ТАСС-ай фотохронико.

ОМБОЖАБ

...болоо һэн. Зүгөөр тэрэ һанасэлэйнгөө бэелүүлэгдэһэндэ ни...яртай, үнөөхи курсант хүбүүд...шожо, юу хэхэ. яаха тухайнь ...рангыгээр хөөрэжэ үгөө һэн. ...эдшье таряа хуряалгын эхилтэр ...үхэндэ МТМ-дэ ерэжэ, тушаажа ...н комбайнуудайнь хажуур, барадыень тааралдуулан тодхолсожо, ...болохоор хамһалсагша бэлэй. ...эсгүй хуряалгын эхилхэдэ Гомбо... үнөөхи хүбүүдтээ һүүлшынгээ заа...лаад, түрүүшын баал һубажа ...һэн.

...һаар тэдэ гурбанай комбайнууд ...һаатаагүй, ехэл урматайнууд ...байба. Тиин түрүүшын табан хо...дүнгүүдэй согсологдоһон үдэртэнь ...нэгэ комбайн гэнтэ хара утаа ...согшобо. «Энэнь иихэдээ яаба ...» гэжэ һанаата болонгоор Гом...комбайнһаа бууһаар хүрэжэ ...нь үнөөхи хүбүүниинь юунэйшье ...ойлгожо ядашаһан юумэ байба. ...яагааб?

...гэнэгүйлби, унтаршабал даа. ...мотоороо хүдэлгөөд үзэ даа,— ...Гомбожаб тээ саанахана ошоод ...

...ороой һаял хүршэгэнэхэ үеэр:

— Байлга, байлга. Хоёр поршениинь ...хүдэлнэгүй ха юм. Түлишынгөө ...хүдэлгөөд үзэлши... Орхи, орхи. ...иимэ бэшэ. Түлишынни аппа... хоёр форсунка бүтэлдэшоо юм ... Үтэр түргэн аппаратураа абаад, ...ошо. Инженертэ гү, али агрономдо энээн тухайгаа хэлээрэй, машина, тракторай эбдэрһые гансал нюдөөрөө бэшэ, үшөө шэхээрээ элирүүлхэ ёһотой юм,—гэжэ захяад, Гомбожаб комбайндаа һууһаар нүгөөдэ хүбүүнэйнгээ хойноһоо шэнисын баал һубан саашалба.

Үнөөхи залуу хүбүүдэйнь дүршэл багатайһаа боложо хэды бэрхэшээлнүүдэй тохёолдобошье, социалис мүрысөөнүүдэй дүнгүүдые согсолходонь түрүү һууринуудай нэгые алдадаггүй бэлэй. Тиин нэгэтэ тэдэ хоёр хүбүүдэй нэгэниинь үглөөгүүр ажалдаа ерэхэдээ бага уунхайшаг, мэнэршэһэн шарайтай байба. Гомбожаб абаһаар таагаад, олон табые шашангүй:

— Мүнөөдэр шарайшни ямар зүдэрүүб. Муушаг гүш даа. Таряа хуряалгын үедэ иигэжэ ябадаггүй юм. Час, минуташье үнэтэй болошоод байна гээшэ. Иимэ бэеэр яажа комбайн ябуулжа шадахабши. Зааха амарха байгааш,— гэбэ.

Үнөөхи хүбүүниинь нилээд уруу дуруу тархияа ганхуулан байһанайнгаа һүүлээр:

— Нүхэрэйнгөө түрэһэн үдэр тэмдэглээ һэмди. Үдэшэ орой болотор һуугаад ёһотоор унтаагүйб. Гомбожаб Дашиевич, энээн тухай ондоо хүндэ бү хэлыт даа,—гэжэ гуйба.

— Зай, зай, хойшодоо болёорой, нэгэ-хоёр час амара,—гэжэ эсэгэ мэтэ захираа һэн.

Бүри һүүлдэ, таряа хуряалгын дүүрэһэн хойно, механизаторнуудай хамтын суглаан дээрэ Гомбожаб Рабданов таряа хуряалгада онсо шалгаржа, 1970 оной чемпион болобо гэжэ колхозой түрүүлэгшэ П. Хайдаповай соносхоходонь үнөөхи залуу хоёр хүбүүдынь хаанаһаашьеб хажуудань бии болонхойнууд, гарыень адхан амаршалжа байбад.

— Мүнөө жэл орооһо тарянаймнай ургаса хэзээ хэзээнэйхиһээ һайнаар ургаа. Теэд борьёогойхидой үүсхэл дэмжэһэн механизаторнууднай халаанайнгаа даабари жэншэдгүй дүүргэнэ. Таряа хуряалгынгаа дүүрэмсээр гаражда слесареэрээ хүдэлмэрилдэг заншалтайб,— гэхэһээ ондоо юумэ Гомбожаб өөр тухайгаа тодорхой нэгэшье үгэ хэлэбэгүй.

Колхозой правлениин түрүүлэгшэ Петр Цырендашиевич Хайдаповта ороходомнай:

— Рабданов гү? Нёдондо жэл таряа хуряалгада аймагай чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэһэн юм. Мүнөөшье энэ алдар солоёо алдахагүй байха,—гээд столойнгоо һугалга сооһоо комбайнернуудай хэһэн ажалай дүнгүүдые абажа харуулаа һэн. Тэндэнь үнэхөөрөөшье халаанайнгаа даабариие 150—180 процент хүрэтэр дүүргэдэг байһаниинь аржытар бэшээтэй байгаа һэн. Энээнииень харахадаа, тэрэнэй туйлаһан амжалтаяа улам батадхажа байһыень мэдэрээ бэлэйбди.

— Багымни хүсэл бэелүүлэгдээ. Түрэл ажахынгаа баялигые арьбадхалсахаһаа үшөө намда бэшэ юун хэрэгтэйб даа,—гэжэ Гомбожаб Дашиевич Рабданов тараха дээрээ мэдүүлээ һэн.

Зүб лэ даа. Иигэжэ юрын таряашанай сэдьхэл дүүрэнээр хэлэжэ байхадань баярлангүй байхаар аал!

Вл. ЖИГЖИТОВ,
манай тусхай корр.

Сэлэнгын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоз.

САЯАНҺАА ВИТИМ ХҮРЭТЭР

ХОЛОДИЛЬНИГААР ШАГНАГДАБА

Юhэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ Бэшүүрэй совхозой таряашад болон механизаторнууд орооhо таряанай баян ургаса хуряаха гэhэн дайшалхы зорилгоёо амжалтатай hайнаар дүүргэбэ. Таряа хуряалгын халуун хаhын үедэ трактористнууд, комбайнернууд, жолоошодой дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй дүн hаяхан эндэ согсологдоо.

— Энэ жэлэй сагай уларил ажахыдамнай ехэхэн хохидол ушаруулаа. Бороо, саhан ехээр орожо, таряа хуряалгада hаад хэбэ. Гэбэшье механизаторнуудай оролдосото ажалай ашаар орооhо таряан саг болзор соогоо гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряагдаа. Энэ жэлэй ургаса хуряалгада 42 комбайн хүдэлжэ гараа. Бидэнэр гүрэндэ 25 мянган центнер таряа тушааха байбал, 35 мянган центнертэ хүргэжэ, түсэбтэ даабарияа үлүүлэн дүүргээбди,—гэжэ совхозой директор Балдан Будатарович Юмсунов хөөрэнэ.

Социалис мүрысөөнэй дүн гаргахада, комбайнер Дамдин Тубанов нүхэдэйнгөө дундаhаа түрүүлжэ, совхозой чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө. Тэрэ 462 гектар таряа хадажа, 6911 центнер орооhо сохёо. Түрүү комбайнерта нэгэдэхи шан—«Океан» түхэлэй холодильник барюулагдаа.

412 гектар таряа хадажа, 6133 центнер орооhо сохиhон Григорий Болонев хоёрдохи hуури эзэлжэ, ВДНХ-да ошохо түлөөhэгүй путевкоор шагнагдаhан байна. Гурбадахи hуурида гараhан Савелий Федотов баhал шанда хүртөө.

Силос хуряалгада эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, бусадай дундаhаа шалгарhан тракторист Иван Быков нэгэдэхи hуури эзэлжэ, «Саратов» түхэлэй холодильнигта хүртэбэ.

Жолоошод Очир Шагдаров, Юрий Жарников, Максим Белых болон дүн хамта 12 хүн үнэтэ бэлэгүүдтэ хүртэhэн байна.

Б-Ц. ШАГЖИЕВ.

ЕХЭ БАРИЛГА

Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түб — Баянгол тосхон жэл бүри үргэдэжэ, шэнэ байранууд олоороо жэрылдэдэг болоо. Һүүлэй хоёр жэл соо хори гаран хоёр байратай гэрнүүдые колхоз бариhан байна. Тиихэдэ үнгэрэгшэ жэлдэ орооhо таряанай ехэ склад, шэнэ гостиница, аптекэ ашаглалгада оруулаа. Мүнөө Баянголдо 400 hурагшадай hураха шэнэ hургуули баригдажа байна. Багшанарай байрлаха арбаад гэр бодхоогдоо.

С. БАИРОВ.

ЗАЛТАЙ БОЛОХОНЬ

Спортдо дуратай хүнүүд «Теплоприбор» заводто олон юм. «Труд» бүлгэмэй заводой эхин организацида мүнөө үедэ 430 залуу хүдэлмэришэд тоологдоно. Тэдэнэр спортын «Труд бүлгэмэй дамжуулгын Улаан туг хоёр жэл соо барижа байна. Тиихэтэй хамта олон тоото грамота, кубок болон дипломоор шагнагдаhан байха юм.

«Теплоприбор» заводой спортсменүүд Буряадайнгаа болон РСФСР-эй нэрэ хүндые ехэ ехэ мүрысөөнүүдтэ нэгэнтэ бэшэ хамгаалhан. Тэдэнэй дундаhаа шалгарhан токарь Сергей Чистяков, слесарь Владимир Шарапов, инженер Аркадий Хорчук, электрик Валерий Рудаков, учетчик Татьяна Воробьева гэгшэдые спортоор hонирхогшод мэдэхэ, танихашье байха.

Заводой талмай дээрэ спортын зал баригдажа байнхай. Тэндэнь волейбол, баскетбол болон теннисэй талмайнууд, элдэб таhагууд хүдэлхэ. Спортынгоо зал түргэн дууhахын, ашаглалгада оруулхын тула залуушуул ажалайнгаа hүүлээр 1,5—2 час тэндэ хүдэлнэ. Тиин шэнэ жэлэй урда «Теплоприборой» спортсменүүд спортын залтай болохонь.

О. БЕРЕЗКОВ.

ЗАХААМИНАЙ АЙМАГТА

ҺОНИРХОЛТОЙ ХӨӨРЭЛДӨӨН БОЛОБО

Захааминай аймагай Санагын дунда hургуулиин дэргэдэ 1962 онhоо хойшо уран зохёолой кружок хүдэлнэ. Тус кружок түрэл буряад хэлэеэ гүнзэгыгөөр шудалхадань, гоё hайхан юумэ ойлгон мэдэжэ абахадань үхибүүдтэ ехэ туhа үзүүлжэ байдаг. Энэ кружогой эмхидхэгдэhэн сагhаа хойшо хэлэ ба литературын багша А. Ж. Доноев тэрэниие хүтэлбэрилнэ.

Эдир hурагшад энэ нэгэдэлдэ угаа дуратайгаар хабаадалсадаг. Мүнөө үедэ хорёод шахуу үхибүүд кружогто ябадаг. Тэдэнэр булад гууphанай хурсые туршажа, өөhэдөө шүлэг, рассказуудые бэшэдэг юм. Мүн нютагайнгаа үльгэршэ, дууша үбгэд, хүгшэдтэй уулзажа хөөрэлдэдэг. Үльгэр, онтохон, таабари, оньhон үгэ, шог рассказ гэхэ мэтэ арадайнгаа аман зохёолой дээжэ суглуулжа, бэшэжэ ябадаг байна.

Кружогойнгоо хэшээл дээрэ бэшэhэн, зохёоhон рассказ, шүлэгүүдэе зүбшэн хэлсэжэ, hайн сэгнэлтэ абаhан зохёолнуудые «Уран-Дүшэ» гэжэ гаршагтай гар бэшэгэйнгээ журналда толилдог байха юм. Мүнөө үедэ 10 гаран иимэ журнал гаргагдаад байна. Гадна уран зохёолой hонин ходо гаража байдаг.

Һурагшад Бальжанова Рая (5-дахи «В» класс), Ламаева Галя (9-дэхи класс), Ендонова Надя (7-дохи класс) гэгшэд кружогой хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, нүхэдэйнгөө дундаhаа шалгарна.

Үсэгэлдэр кружогой гэшүүд ээлжээтэ бэшэ хэшээлдээ яаралтай түргэн суглараа. Эндэ республикын залуу уран зохёолшодой долоодохи конференци тухай хөөрэлдэhэн, тэрээн дээрэ хэлсэгдэhэн материалнуудые гүнзэгыгөөр шудалха гэжэ шиидхэhэн байна.

Манай корр.

НАЙМААЛАГШАГҮЙ МАГАЗИН

Захааминай аймагай Дүтэлүүр тосхониие Закаменск хотын үүдэн гэжэ зон хэлсэдэг. Тиимэшье байнгүй аргагүй. Знэниие харaада абан, тус тосхонойхид hууринаа болбосон түхэлтэй болгохо түсэб табяад, тэрэнээ бэелүүлжэ эхилээ.

Һаяхан эндэ шэнэ магазин нээгдээ. Тэрэ городойхидо тон адляар түхеэрэгдэhэн, наймаалагшагүйгөөр худэлдэг байха.

Зон ехэ дуратайгаар энэ магазиниие хүлеэн абаа. «Хэрэгтэй юумэндээ ерэхэдэш—гар доро, түргэн гээд улад зон хэлсэнэ» —гэжэ Захааминай райпогой түрүүлэгшэ нүхэр Б. Раднаев хэлэнэ.

Б. ДОРЖИЕВ.

ОЛЗОТОЙ БУСАХАЛ Д...

Буряадай ан олзоб... гын ажахын 1500 ангу... октябриин 20-hоо ойдо... бад. Һарын дүүрэтэр... 500 ангуушан хэрмэ, ш... га, булга болон бэш... ангуудые агнажа эхи... Эдэнэр бүхыдөө 235 м... түхэригтэ ангай арhа... шааха даабаритай.

Захааминай олзоб... гын ажахы томо ажах... дай нэгэниинь болон... дэ аяар 700 ангууша... логдоно. Тэдэ жэлhээ... дэ баян олзотойгоор б... даг заншалтай.

— Энэ жэлдэ хэр... шандаган олон. Манай... гуушад эртээнhээ бэлэ... хэжэ, ехэ эбтэйгээр... гарабад. Ангуушадай б... лаха олон гэрнүүд уhа... лой эрьеэр баригдаа. Ан... шаднай баян олзотой... жа, бидэнээ баясуу... байха,—гээд тус аж... хүтэлбэрилдэг Борис... колаевич Кузюков хөө... Зүбшье юумэ хэлэнэ... Республикымнай ангу... энэ жэлдэ хэзээ хэзээн... hээ эмхитэйгээр агну... эхилбэд. Зэдын. Бар... най, Хурамхаанай анг... мүн лэ баян олзотой бу... байха гэжэ этигэмээр.

И. ХРЕБТОВСК...

ҺҮҮЛЭЙ ЖЭЛНҮҮДТЭ ХОРИИН АЙМАГАЙ ТҮБ ТОСХОНДО БАЙРЫН ГЭРНҮҮД ОЛООР БАРИГДАЖА, АШАГЛАЛГАДА ҮГТЭНЭ. ЖЭЛДЭЭ ХЭДЭН ОЛОН АЙЛНУУД ШЭНЭ ГЭРНҮҮДТЭ ТҮБХИНЭНЭ. ҺАЯХАН БАРИЛГАШАДАЙ КЛУБ АШАГЛАЛГАДА ҮГТЭЖЭ, ТОСХОНОЙ ШЭМЭГ БОЛОО.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: БАРИЛГАШАДАЙ ШЭНЭ КЛУБ.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

СЭСЭРЛИГЭЙНЬ НЭРЭ «КОМСОМОЛЬСКИЙ»

Хяагта хотын баруун захада hаяын үдэрнүүдтэ тон ехэ шууяатай, хүн зон хүлгэнги байба. Түрэл городойнгоо захада сэсэрлиг бии болгохо гэжэ эндэ залуушуул олоороо сугларaа.

Түрүүшын үдэр пионернүүд ба комсомолшууд тэндэ модо hуулгаха нүхэ малталсаhан, хара хүрьhэтэй шорой зөөлсэhэн байна. Өөhэдынгөө хотодо сэсэрлигтэй болохын тула үхибүүд эдэбхитэй хүдэлмэрилөө. Хяагта городой 1-дэхи ба 2-дохи дунда hургуулинуудай, медицинскэ училищиин hурагшад илангаяа эдэбхи үүсхэл ехэтэйгээр ажаллаа.

Модо hуулгаха нүхэнүүдэй бэлэн болоод байхада, коммунальна ажахын хүдэлмэрилэгшэд модо буулгаба.

Түрүүшын үдэрэй туршада зуу гаран уляаhан, 500 гаран сирень, 1500-аад акаци гэхэ мэтэ hуулгагдаа. Залуу мододые hуулгаhанайнгаа hүүлээр hурагшад уhалаа. Найдамтайгаар газарта hуулгагдаhан модод hалхинай hэбшээндэ найгалзан, hурагшадай сэдьхэл баясуулан байна.

Удаань дархашуул ерэжэ, шэнэ сэсэрлигые хорёолоо. Хэдэн жэлhээ энээхэн сэсэрлиг hэрюухэн hүүдэрээрээ даллан, хүн зониие олоор суглуулхал даа. Залуушуул тэндэ хэзээдэшье эзэн байха. Өөhэдынгөө хүсөөр бии болгоhон сэсэрлигээ тэдэнэр «Комсомольский» гэжэ нэрлэнхэй.

С. КЛИМОВ.

ДАЛА НАҺАТАЙ АНГУУША...

Сагаан мориндоо хара уутаяа аятайханаар гансагалжархиhан буурал сагаан толгойтой нэгэ үбгэн жэлэй дүрбэн сагта Хуртагын голые үгсэжэшье, уруудажашье ябадаг. Бишыхан сагаан «белка» нохойнь заатагүй дахалсаха.

Энэ хүмнай Захааминай ан олзоборилгын ажахын наhажаал ангуушадай нэгэн Гомбожап Цырендоржиев гээшэ. Хэрмэ, булга, тураг ан олоор барижа, гүрэндөө «зөөлэн алта», үнэ сэн багатай ангай мяха, эм домдо ородог бугын эбэр гэхэ мэтые ехээр худалдадаг түрүү ангуушад тус ажахыда олон. Тиигэбэшье арьяатан шононуудые хюдалгаар Гомбожап Ринчиновичтэ хүрэхэ хүн үгы. Урзанда агнууриин үедэ үбгэн 17 шоно (гүлгэнүүдтэеэ хамта), нёдондо 42 арьяатаниие хороохон. Энэмнай аймаг соо бүхыдөө алагдаhан шононуудай гурбанай нэгэ хубинь болоно.

Гомбожап Ринчинович эгсэ 70 наhатай. Тиигэбэшье үшөөл хүнгэн, октябрь hарын хахадаар хэрмэнэйнгээ агнуурида гарахаар бэлэн.

— Мүнөө жэл хэрмэн элбэг. Нэгэ ябасада гараад ерэхэл hанаан биил даа. Мори унаа, хүнэhэ хүшэ, буу, нохой бэлэн, агнууриин эхилхые хүлеэгээд лэ байнаб,—гэжэ үбгэн хөөрэнэ.

Гомбожап Ринчинович арбаадтайhаа захалаад, бүхы наhaараа агнажа ябаhан хүн.

— Манай эндэ шоные алишье сагта хюдаха хэрэгтэй. Илангаяа хабарай сагта гүлгэлөөд байхадань, эшээндэнь хюдахада бэлэн юм,— гэжэ нүхэр Цырендоржиев хөөрэнэ.—«Бэлэншье» гэжэ хэлэхээр бэшэ даа. Шонын эшээ олохо хэрэгтэй. Тиигээд ганса нэгээрээ эшээндэнь ошожо, шонын гүлгэдые хюдаха гээшэ тон аюултай.

Тиигээд үбгэн ангуушан нэгэтэ эшээн дээрэнь үлэгшэн шонын добтолhон тухай хөөрэбэ.

...Хабарай шара саhан дээрэ шонын мүр гэдэргэнь мүшхэжэ, эшээн дээрэнь ангуушан хүрэжэ ерэбэ ха. Арбагар ехэ дархиин хүндыдэ 8 гүлгэн байгаа. Гүлгэдэй тархиинь сохижо алаад байтарынь, юумэн hард гэхэ шэнги болоод, гэдэргээ харан гэhээнь,— үлэгшэн шоно hомон түргэнөөр сэхэ шуумайжа ябаа. Бэлэн байhан буугаа саб шүүрэн абажа, оньhо тататарынь хажуудань хүрэжэ ерээ. Буушье hүрэжэ, гурбан алха тээнь шоно гударшоо hэн.

— Удаараа hаамни, ерэжэл аhашаха байгаа hэн ха. Яалдаха хоёр байгаа hэн хабибди? Тэрэ гэhэнhээ хойшо би ехэл hэргэг, гансаараа шонын эшээ дайлахаяа түбэгшөөдэг хүм,— гэжэ үбгэн ангуушан хөөрэнэ. — Томохон болоhон гүлгэнүүдшье амаргүй байха. Нёдондо би гүлгэндэ хургаа хазуулаа бэлэйб.

Хада ууля, хүбшэ тайгаар үбэл, зунгүй адуу малаа бэлшээжэ байдаг Захааминай аймагай колхоз, совхозуудай малда ехэ хохидол ушаруулдаг байна.

— Һүүлэй үедэ шононууд хюдагдажа, нилээд үсөөрүүлэгдэ.

Тиигэбэшье үшөөл бии. Илангаяа урда хүбшэhөө hүрэг олоороо гаража ерэдэг. Гурбан жэлэй саада тээ нэгэтэ намарай шэнэ саhан дээрэ Омойхон эхеэр 28 шонын наашаа орожо ерэhэн мүр ангуушад үзэhэн байна.— XXII партсъездын нэрэмжэ... хозой зуутан солотой хо... Владимир Юмчинов хөөрэ... Тэрэ намар, үбэлдөө, хабар... манай колхозой малые ойн... тад hүйдхэhэн юм. Ядахад... роо гаража, үргээжэ, хэды е... алаhаншье байхабди. Хэрбээ... ангуушадай манай Гомбож... чинович шэнгеэр шононуу... дэнэй гүлгэнүүдые хюдадаг... шононууд тон хомор болохо... гай ушаруулхаяа болихо hэ...

Үнгэрэгшэ жэлдэ 40... арьяатан шоноhоо гадна... Цырендоржиев 300-гаад... 4 булга барижа, уялгаа... үлүүлэн дүүргээ hэн.

— Дала хүрэжэ ябаhа... дондо хэрмэнэй агнуурид... hан түрүүшынгээ үдэрнүү... хүрэтэр буудаа hэм. М... хэрмэн үшөөл үлүү олон... алта» hайсахан лэ олзобор... наан биил даа. Тиигээд ш... гаа hаань, шононуудтайгаа... дэхэ бэд даа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ангууш... Цырендоржиев хөөрэжэ ба...

Д. ЦЫРЕНЖА...

манай ...

С. БАЛДУЕВАЙ ...

Хилын саанаhаа
телефон телеграф радио

БУЛХАЙНЬ БУЛШАНГААРАА ГАРАА

Арадай засагта Чехословакиие хардаха гүрдэхэ гэhэн ээлжээтэ hэдэлгэ хэгдэбэ. Амстердамай аэропортдо буу зэбсэг ашаhан Чехословакиин самолёт баригдаба гэhэн худал мэдээсэл тушаа Англиин хэблэл шаг шууяа татаа. Энэ зэр зэбсэгынь Хойто Ирландиин республиканска армида (ИРА) зорюулагдан эльгээгдэhэн байгаа гэхэ мэтэ худал хуурмаг үгэ тараагаа бшуу. «Ольстерой террористнуудта коммунистнуудай зугhөө үргэн далайсатай туhаламжын хүргэгдэдэг . байhанай түрүүшын баримта одоолшье олдобо» гэhэн тобшолол Лондоной «Сан» газетэ хэхээ яараадхиба. Энэмнай «Англиин тагнуулай гайхамшагта амжалта мүн» гэхэ мэтээр «Таймс» газетэ баяраа багтаажа ядан бэшээ.

Үнэн дээрээ энэнь шал худал hанаашалга байшоо бшуу. Энэ мэдээсэлэй гаража үрдеэгүй байхада, ЧТК агентство тон тодоор, балшыса худал хуурмаг hэдэлгыень элишэлээ. Агентствын гаргаhан мэдүүлгэ соо энэ худал хуурмаг hанаашалгадань үнэн зүб сэгнэлтэ үгтөө. Хииhээ абтаhан, ямаршье үндэhэгүй худал хуурмаг үгэ байхаhаа гадна, империалистнуудай ЧССР-тэ эсэргүү хэжэ байгаа ээлжээтэ хорото гүжэрдэлгэ мүн гэжэ арсашагүй баримтануудаар харуулагдаа. Энэ бүхы hэдэлгэнүүд Чехословакиин бусад гүрэнүүдтэй тогтооhон хани ёhоной харилсаануудта hаад тойбо ушаруулха гэhэн гансал зорилготой.

Энээн дээрэhээ тобшолходо, Лондоной худалшадай булхайнь булшангаараа гараба бшуу.

И. ОРЛОВ,
ТАСС-ай шэнжэлэгшэ.

АЖАЛ БА КАПИТАЛАЙ ТЭМСЭЛ

ЛОНДОН. (ТАСС). Ковентри хотын машина бүтээдэг заводуудай 16 мянган хүдэлмэришэд забастовкын хүдэлөөндэ хабаадаhанай түлөө ажалhаа хаюулhан 7 мянган нүхэдөө дэмжэжэ, забастовко соносхоо.

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Буhалгаалан бодоhон 80 мянган шахтёрнуудай хабаададаг горнягуудай нэгэдэмэл профсоюзай ба нүүрhэнэй шахтануудай эзэдэй хоорондын хэлсээн мухардалгада оронхой. Ажаллаха арга боломжо hайжаруулха, юумэнэй үнын хүндэрhэнтэй дашарамдуулан салин хүлhэ дээшэлүүлхэ тухай ажалшадай тон зүб эрилтэнүүдые хангахаяа тэдэ эзэд арсаhан байна.

Ороной 20 гаран штадта хүдэлдэг 80 мянган горнягуудай забастовко боложо үргэлжэлhөөр. Эндэхи шахтёрнууд ажалай талаар арсалдаан зүршэлдөөнэй зүб зүйтэйгөөр шиидхэгдэтэр стачкаяа үргэлжэлүүлхэ hанаатай гэжэ профсоюзай түлөөлэгшэд мэдүүлбэ.

МАДРИД. (ТАСС). Испаниин Астури провинциин шахтёрнууд гурбадахи неделидээ буhалгаалжа байнхай. «Уноса» гэдэг нүүрhэнэй компаниин хэдэ хэдэн шахтануудта гараhан зүришэлдөөн салин хүлhэ нэмээлгэхын түлөө, ажаллаха арга hайжаруулхын түлөө нүүрhэшэдэй ехэ буhалгаан болон hүжэрөө.

Испаниин ЭФЭ агентствын мэдээнүүдэй ёhоор, 9393 шахтёр мүрдэгдэн хэhээгдээд байна. Захиргаанай зугhөө хашалтын, полициин зугhөө заналтын хэгдэбэшье, буhалгаалан бодогшод тэмсэжэ үргэлжэлhөөр.

КАРАКАС. (ТАСС). Венесуэлын Сулия гэжэ штадай нефтьшэдэй профсоюз бүгэдэ ниитын забастовко соносхохо гэhэн шиидхэбэри гаргаба. Нефтьшэд ажалhаа гаргагдаhан 3 мянган хүниие хүдэлмэридэнь бусааха, хуули буса ябуулга хэдэг монополистнуудые хэhээхэ эрилтэ табина.

Вьетнам тушаа баримталдаг стратегинь буруу hүрэhөөр

ХАНОЙ. (ТАСС). Вьетнам тушаа США-гай баримталдаг шэнэ түхэлэй колониальна политикын гол удхые элишэлэн, «Нян зан», «Куан дой Нян зан» газетэнүүд США-гай зэрлиг бүдүүлиг дайе, американ империалистнуудай эзэрхэг түримхэй политика ба хара мэхые эрид буруушаана.

Урда Вьетнамай түбтэ, хүдөө нютагуудташье хүсэтэй, үгэ дууласатай засаг тогтоохо асуудалда Холбоото Штадууд урда мэтээр гол анхаралаа хандуулха байха гэжэ США-гай президентын тусхай туhалагша Киссинджер мэдүүлээ гээд тус газетэнүүдэй статья дотор тэмдэглэгдэнэ.

Эдэ газетэнүүд США-гай сэрэгэй-политическэ хараа бодолые шүүмжэлэн иигэжэ бэшэнэ: США-гай правительство дай зогсоохо гэжэ, Урда Вьетнамhaa американ сэрэгүүдые гаргаха гэжэ шашалдадаг аад, үнэндөө дайн байлдаа улам үргэдхэжэ, унжагайруулжа байнхай. Американ эзэрхэг түримхэйшүүл, тэдэнэй туhамаршад мүнөөнэйхи шэнги иимэ саг үргэлжын бэрхэшээлнүүдые урда тээнь хэзээшье үзөөгүй юм. Контрреволюционернүүдэй хүсэнэй хараа байса hуларжа байхадань, харин манай революционно хүсэн хэзээ хэзээнэйхиhээ ехэ болоо гэжэ тэдэ газетэнүүд бэшэнэ.

КНР-эй ХУУЛИТА ЭРХЭ ҺЭРГЭЭГДЭХЭ ЁҺОТОЙ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Эндэ боложо байhан Генеральна Ассамблейн пленарна заседанинууд дээрэ КНР-эй хуулита эрхэнүүдые ООН-до hэргээхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэнэ.

КНР-эй хуулита эрхэнүүдые дары түргэн ООН-до hэргээхэ, энэ эмхиhээ чанкайшистнуудые намнаха тухай ехэ бүлэг оронуудай оруулhан резолюциин проект баранай анхарал татана. Энэ проектые социалис гүрэнүүд бүримүhэн дэмжэнэ.

Генеральна Ассамблейн үзэмжэдэ үшөө нэгэ резолюциин проект табигданхай. Тэрэнь «американ» проект гэжэ нэрлэгдэнэ. Генеральна Ассамблейдэ КНР-эй хуулита эрхые hэргээхэ, Аюулгүйн Соведэй саг үргэлжын гэшүүн болгожо тэрэниие абаха тухай асуудал США байгша ондо түрүүшынхеэ табяа. Гэбэшье Холбоото Штадууд чанкайшистнуудые ООН-до үлөөхэ зорилготой. Тиимэhээ «хоёр Хитадай түлөөлэлгэ» тухай асуудал зэргэ табиха гэжэ оролдоно.

Тэрэ зорилгоор США-гай түлөөлэгшэ үшөө нэгэ резолюциин проект оруулаа. Тэрэ проектын ёhоор, чанкайшистнуудые ООН-hоо намнаха тухай асуудал юрын олоной дуугаар шиидхэгдэхэ бэшэ, имагтал гурбанай хоёр хубиhаа үлүү түлөөлэгшэдэй дуугаар шиидхэгдэхэ ёhотой.

Генеральна Ассамблейн пленарна заседани дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа, ООН-до байдаг СССР-эй саг үргэлжын түлөөлэгшэ Я. А. Малик КНР-ые ООН-до абаха тухай асуудалые зүб тээшэнь шиидхэлгые дэмжэжэ, Советскэ Союз ходоо дуугаа үгэдэг байгаа гэжэ онсолон тэмдэглээ. Советскэ Союз Хитадай хүтэлбэри хоёрой харилсаан энэ асуудалда хэзээшье нүлөөлөөгүй юм. Агууехэ хитад арад Нэгэдэмэл Нацинуудай Организацида түлөөлэгдэхэ ёhотой гэжэ Я. А. Малик мэдүүлээ.

Тайвань арал хадаа Хитадай Арадай Республикын таhаршагүй нэгэ хубинь мүн гэжэ СССР-эй түлөөлэгшэ тэмдэглээ. Агууехэ хитад арадай хуулита эрхэнүүд ООН-до hэргээгдэхэ, тиин КНР энэ эмхиин хүдэлмэридэ өөрынгөө хубитые оруулха бэзэ гэжэ найдажа байhанаа СССР-эй түлөөлэгшэ элирхэйлээ.

ТОБШОХОНООР

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Хойто Ирландида хархис ааша гаргахаяа болихо, тэндэhээ бүхы сэрэгүүдээ гаргаха эрилтэ Англиин урда табиха гэhэн сенаторнууд-демократууд Э. Кеннеди, А. Рибиков гэгшэдэй хамтын резолюци дотор тусхайлан тэмдэглэнэ.

Хойто Ирландидахи хэрэгүүдhээ харахада, Англиин засагаархид Ирландиин газар нютагуудые хожомоо булимтаран эзэмдэхэ hанаатай. Ольстертохи католическа үсөөнхид дуугаа үгэхэ, ажал хэхэ, гэр байра абаха, социальна хэрэглэмжэеэ хангуулха эрхэнүүдhээ хаhагданхай байна,—гэжэ сенатор Рибиков мэдүүлбэ. «Ирландиин арад зоной hанал бодолые анхаралдаа абахыень Лондониие баадхахаар саг ерээ»,—гэжэ сенатор тэмдэглээ.

ВЕНЭ. (ТАСС). Австриин социалис партиин түрүүлэгшэ Б. Крейский Австриин Республикын президент Ф. Ионасай даалгабаряар ороной шэнэ правительство эмхидхээ.

Тэрэнэй бүридэлдэ социалис партиин лэ түлөөлэгшэд оробо. Эдэнэр парламентын олонхидо түшэглэн, «гансааран» ороноо засаглаха hанаатай.

ПРАВДА-БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhан. «Гэр байраяа наринаар сахиха»—түрүү бэшэг. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ. ТАСС-ай hүүлэй мэдээсэлнүүд. Республикын нютаг нютагай hонинууд.

Хоёрдохи хуудаhан. «Ой модоной гигантын ургалга»—В. Уткинай корреспонденци. «Эхин цехүүд»—Н. Гаркушын статья. Түрэл орон доторнай. «Мүрысэгшэ хүршэнэртэмнай» — гэhэн ниитэ гаршаг доро информацинууд.

Гурбадахи хуудаhан. «Уран зохёолшодой халаан ургаг лэ»—республикын залуу уран зохёолшодой конференциhээ. Хилын саанаhаа.

Дүрбэдэхи хуудаhан. «Үдэшэлгэ»—В. Симаковай рассказ. Орон доторхи ба нютаг нютагай hонинууд.

ЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА
МОСКВА: 13.00—шэнэ... нууд. 13.05—hурагшад... рюулагдаhан «Будильни... журнал. 13.35—телеви... арадай университет. 14... «Шэдитэ хэрэлсы» — те... (долоодохи дамжуулга). 15... хүгжэмтэ киоск. 15.30—... надта, эдир наhатан». 16... «Графиня Коссель» гэжэ... hайханай фильм (хоёрдохи... 17.25—концерт. 18.00—... хоорондын hонин.
УЛААН-УДЭ: 18.30—... hайханай бүлгэм» гэhэн те... зионно суглуулбари. 19.3... «СССР соогуур 10 минутын... шалга хэхэдэ». 20.00—«С... хатан» гэжэ телевизионно... 21.10—концерт. 21.40—... тарь» гэжэ уран hайханай ...
ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА
14.40—«Нүхэр Арсений»... жэ уран hайханай фильм.

Редакторай орлогшо С. С. ЦЫРЕНДОР...